

Domoljub

V Ljubljani, 13. oktobra 1937

Leto 50 • Štev. 41

Po Krekovih stopinjah

(Občni zbor Prosvetne Zveze v Ljubljani.)

Matica slovenske krščanske prosvete, Prosvetna zveza v Ljubljani, je imela 7. oktobra svoj 38. občni zbor, na katerem je polagala račune o delu v preteklem društvenem letu ter dajala smernice in gesla za dela v bližnji in daljni bodočnosti. Račun je ugoden in iz splošnega razpoloženja se je poznalo, da je skoraj že zaceljena rana, ki jo je zadal Prosvetni zvezi prejšnji sovražni režim; vsa društva so oživljena in vstajajo nova, in kar je nam v največje veselje in radost, je to, da se oklepajo Prosvetne zveze predvsem mladi in pogumni ljudje, fantje in dekleta, ki prevzemajo prosvetno delo na vasi. Moramo reči, da je bil občni zbor Prosvetne zveze poredno v znamenju mladine in da so starejši sodelovali z modrimi nasveti, ves živahni vzpon novih idej vžigajoči predlogi in krasni načrt za prihodnost so pa sprožili sami mladi pevci.

Prvi del zborovanj je obsegal tri zanimiva predavanja. Ravnatelj Fran Gabrovšek je predaval o socialnih in kulturnih potrebah v vasi, ravnatelj Higienškega zavoda dr. Ivo Puc o asanaciji naše vasi, gimn. navtatelj dr. Karel Capuder pa o zakonu o telesni vzgoji. Vsem predavateljem so prisostvovali vsi delegati, ki so s polno pozornostjo sledili temeljitim izvajanjem vseh govornikov.

Nato je sledil redni del občnega zbora. Predsednik dr. Lukman je imel daljši govor, v katerem je naglašal, da je to 38. občni zbor, da bi pa bil sedaj že 41. občni zbor, če ne bi vmes neprijazne moči zavirale dela Prosvetne zveze. To jesen bi moral redni občni zbor družiti tudi spomin na ustanovitev Slovenske krščanske socialne zveze pred 40. leti.

Pred 11 meseci smo se sešli k 37. občnemu zboru Prosvetne zveze. Takrat smo sklenili ureditev prosvetnih okrožij z okrožnimi odbori. To je že do sedaj rodilo lepe uspehe. Osrednji odbor je s sodelovanjem okrožnih odborov izdelal program in pripravil gradivo za prosvetno delo v jesenski in zimski sezoni 1937-38. S posredovanjem osrednjega odbora so okrožni odbori priredili okrožne prosvetne tabore, ki so bili kreпка afirmacija, da smo in hočemo ostati katoličani Slovenci po svojem prepričanju in z vsemi močmi delati za blagor naroda in jugoslovanske državne skupnosti. Lepo uspeli tabori nam morejo biti pogon, da prosvetno delo čim bolj poglobimo.

Delo Prosvetne zveze

Prosvetna zveza more z mirno vestjo pokazati na tako lepe uspehe, kakršnih gotovo v svojem 40-letnem obstoju ni doživela. Zimska doba je bila nekaka visoka šola, v kateri se je zlasti naša mladina seznanjala z najbolj perečimi vpra-

šanji današnjega časa, to je boj za slovenstvo in boj proti komunizmu. Osrednji odbor je ustanovil 17 dekanjskih prosvetnih odborov.

Kar je Prosvetna zveza sklenila na lanskem občnem zboru, to je tudi izvedla. Organizirala je 21 velikih taborov, na katerih je bilo navzočih 120.000 oseb. V boju proti komunizmu je bilo organiziranih 121 velikih javnih predavanj. O isti stvari pa so razpravljali še fantovski in dekliški krožki na svojih tečajih in sestankih. Za študij socialnih vprašanj so se ustanovili posebni socialni krožki po društvih. Zveza je za stanovsko kmetško vzgojo organizirala 20 kmetijsko-gospodarskih tečajev. Lepi uspehi so se pokazali tudi na higienskih razstavah in tečajih. Predavanj se je udeležilo nad 28.000 ljudi. Zveza je dosegla takšno prostost za društvene prireditve. V Ljubljani je Prosvetna zveza priredila 22 predavanj, ki se jih je udeležilo okoli 4000 oseb. Našim izseljencem je poslala osem velikih zabojev knjig.

Poročila dalje navaja delo v zvezi fantovskih odsekov. Fantovskih odsekov je sedaj že nad 200. Zveza dekliških krožkov je marljivo prirejala predavanja in tečaje.

Slovenska krščanska zveza je prirejala zanimive tečaje in predavanja, tako prosvetna, zdravstvena, gospodinjstva, kuharska in šivalna. Katoliško ženstvo je izdajalo svoj list »Vigred«, ki je izvrstno urejan.

Poročila o »Ljudskem odru« je sestavil prof. Niko Kuret. Iz poročila je razvidno veliko delo in globoko kulturni program tega važnega dela naših prosvetnih organizacij.

Iz poročila radijske postaje je razvidno, da se število radijskih naročnikov v Sloveniji bliža sedaj številu 15.000.

Program za prihodnje

Zvezni svet je sklenil, da morajo vsa prosvetna društva v bodoči jesenski sezoni obdelati s svojimi predavanji naslednje predmete: dokazi slovenske samobitnosti, tako v zgodovinskem, jezikovnem in etnološkem pogledu, dalje obdelati slovensko ozemlje in njene pridobitne sile in končno pomoč slovenskega naroda za Jugoslavijo. Iz socialnega vprašanja morajo obdelati korporacijski sistem na podlagi »Quadragesimo anno« in rešitev sodobnega socialnega vprašanja v smislu okrožnice sv. Očeta. Dalje bo treba obdelati vprašanje delavske družine. Iz zdravstva sta nujni temi »Zdrav dom« in »Treznost med našo mladino«. Iz kmetijskega stanu sta važni vprašanja: kmetijska družina v sedanosti in kako ohranimo umešnostne spomenike in običaje na kmetih.

Dalje je določen program za prosvetne večere v Ljubljani v zimski sezoni, ki jih bo 22 in bodo obravnavali tekoča važna vprašanja, zanimivosti, pa tudi potovanja.

Prirejani bodo v zimski sezoni tudi razni tečaji za posamezne odseke, krožke in za kulturne delavce v naših društvih. L. 1938 bo Prosvetna zveza praznovala svojo 40-letnico, mladinska organizacija pa svojo 30-letnico ter bo velika skupna zvezna prireditev od 26. do 29. junija v Ljubljani, združena z velikimi nastopi in prosvetno razstavo.

Skoro 24.000 organiziranih članov

V Prosvetni zvezi je včlanjenih 250 društev, ki štejejo skupaj 23.600 članov, in sicer 11.372 moških ter 12.128 žensk. V l. 1937 je bilo 62 tečajev, 2360 skupnih predavanj, 678 skioptičnih predavanj, 312 filmskih predavanj in 1080 gledaliških predstav. Pevski odseki so priredili 116 koncertov, godbeni krožki pa 130 godbenih nastopov. Ljudskih knjižnic je bilo 204, ki so izposodile 52.918 knjig. Podrobno delo se vrši v 748 društvenih odsekih. Na novo sta bila sezidana dva prosvetna doma v Zasipu pri Bledu in Boštanj ob Savi.

Zelo razvito je tudi časopisje Prosvetne zveze, tako »Vestnik«, »Mentor«, »Kres«, »Vigred«, »Ljudski oder« in »Radio«. Ljudska knjižnica Prosvetne zveze pa šteje sedaj 13.900 zvezkov ter je imela lani 9697 obiskovalcev, ki so si izposodili 18.196 knjig.

Iz tega kratkega poročila je razvidno, kakšno važno delo vrši ta naša, od pok. dr. Kreka ustanovljena prosvetna organizacija. Lahko z mirnim srcem trdimo, da bi bila kulturna stopnja našega naroda veliko nižja, ako bi narod ne imel organizacije, ki mu je desetletja dolgo nudila s pomočjo požrtvovalnih prosvetnih delavcev širom naše dežele pravo krščansko oniko. Tudi sovražniki vsega, kar je slovensko in katoliško, so dobro zavedajo, kaj pomeni Prosvetna zveza za katoliške Slovence, zato so jo na vse načine skušali uničiti. Ni se jim posrečilo in se jim tudi v bodoče ne bo.

Dandanes človek toliko velja, kolikor zna. Pravo znanje in izobrazba je potrebna posebno naši mladini, ki ima parodovo bodočnost v svojih rokah. Potrebno je zatorej, da vi, stariši, pošljete svoje otroke v prosvetna društva, kjer se bodo pod skrbnim nadzorstvom izobraževali in utrjevali svoj značaj, da bodo iz njih zrastle zavedni Slovenci in popolni katoličani. Še nikdar niso ne stariši, ne njihovi otroci obžalovali, da so sodelovali pri katoliških prosvetnih organizacijah. Ravno nasprotno: tisoči slovenskih mož, fantov, pa tudi žena in deklet se mora ravno vzgoji v prosvetnih društvih zahvaliti za to, da danes zavzemajo vidnejša mesta v našem javnem življenju.

Zatorej: Slovensko katoliško mladino v katoliška prosvetna društva!

Politična načelnost

Kaj je politična stranka? Skupina ljudi, ki imajo enake poglede na številna javna kulturna, gospodarska, politična in socialna vprašanja ter se združijo v eno stranko, da jih z združenimi močmi zastopajo, uveljavijo in izbojujejo. Stranka torej ne sestoji in ne sme sestajati iz pristašev te ali druge osebe, kajti osebe se izpreminjajo, temveč iz pristašev teh ali drugačnih nazorov, programov — načel. Če se strinjamo z načeli, ki jih stranka zastopa, potem je samo možno od mene, da sem tudi pristaš stranke in moja dolžnost je, da skušam po svojih močeh pripomoči stranki do zmage, kajti zelo nemožno, strabopetno in sebično bi bilo, ako bi se s prekrizanimi rokami skušal samo okoriščati s sadovi in uspehi strankinega dela.

Večkrat se pa zgodi, da me nova spoznanja in izkušnje prepričajo, da stranka, ki ji trenutno pripadam, nima prav. Pucljeva stranka se je delala v prvih mesecih svojega nastopanja verno, avtonomistično, slovensko, demokratično in kmetško. Sama lepa načela, zato ni čudno, če je tedaj tudi vse drlo za njo in je dobila pri volitvah v ustavotvorno skupščino kar osem poslancev. V Belgradu je potem izdala prav vsa svoja načela, prevzemala vsake kvatre nova, jih zopet zatajevala itd. itd. Samo ob sebi je umevno, da je v ogromna večina tistih, ki so se strinjali z njenim prvotnim programom, morala zapustiti, ker bi postali sicer nezvesti svojim lastnim načelom. Neznajčni torej niso bili oni, ki so ji obrnili hrbet, temveč je bila neznačajna stranka.

Imamo torej dvoje vrst prestopov iz stranke v stranko:

a) take, ki begajo iz stranke v stranko zato, da bi vlekli od njih kake osebne koristi. Taki se zgrinjajo navadno okoli strank, ki so v vladi, ker ima tedaj stranka priliko, da more ugoditi marsikaterim osebnim željam. Te imenujemo navadno »koritarje«, ki so brez značajev in načel. Zal, da se je to »koritarstvo« po vojni tudi pri nas naravnost grozeče razpaslo.

b) Imamo pa dalje tudi take, ki zapuste svoje dotedanje stranke zato, ker so prišli do drugačnih prepričanj in so spoznali, da so bili v stranki prav za prav grdo prevarani, ker je bila njih dotedanja stranka v resnici čisto drugačna, nego se je kazala. Ti ravnanjo pošteno, možato, dosledno in značajno. Navadno zapuste ti stranko tedaj, ko je na vladi, kajti tedaj ima vsaka stranka najbolj priliko pokazati, če je res taka, kot se je kazala.

Kar je torej bistvenega pri strankah, to so njih programi in načela, ki jih oznanjajo in po katerih se morajo tudi povsod in ob vsaki priliki ravnati, če nočejo ljudstva varati. Jasno je, da v državi niti velike stranke navadno niso nikoli tako močne, da bi mogle čez noč prevrniti vse staro in ukrojit vso državo v zmislu svojega programa, toda vsaj iskreno se morajo truditi za to in ne storiti nobenega koraka, ki bi bil v očitnem nasprotju z njihovimi načeli.

Osebe so v načelnih strankah postranska stvar. Res je, da je od političnih sposobnosti voditelja odvisno vedno silno mnogo in se morejo močnejše uveljaviti navadno le stranke, ki imajo tudi sposobne voditelje, toda gorje stranki, kjer obledijo načela in postaja voditelj vse. Take stranke izgube navadno vso svojo notranjo moč in po odhodu voditelja razpadejo. Zato morajo biti v vsaki stranki vedno prvo in najglavnejše načelo, voditelj pa le glasnik in izvrševalec teh načel, ki ga je mogoče vsak čas tudi nadomestiti,

če se pokaže potreba. Ne narod, ne posamezni volilec bi nikoli ne smel iti v boj za tega ali drugega voditelja, temveč vedno in izključno le za zmago takih in takih načel, ki jih smatramo za pravilna, dobra in pametna. Slovenski narod se v zadnjih 40 letih ni boril za to, da bi bil »na vrhu« dr. Sušteršič, dr. Krek, dr. Korošec ali kdorkoli, temveč zato, da bi zmagala načela bivše SLS, ki jih je smatral za odredilna za naš narod.

V tem razmotrivanju gremo pa lahko še naprej. V vsaki veliki stranki se vedno tudi dogodi, da priplava morda trenutno na površje oseba, ki iz enega ali drugega razloga ni vredna ljudskega zaupanja. Recimo, da je bil nekje izvoljen za župana mož, ki je potem poneverjal javni denar ali kako drugače zlorabljal svoj položaj v svojo osebno korist. Ali more stranka odgovarjati prav za vsakega svojega pristaša? Vsak pameten človek bo priznal, da ne. V takem primeru je edino dosledno, da dotično osebo čim najhitreje naženejo in zamenjajo z vrednejšo, ne pa da zabavljamo na stranko ali ji obrnemo hrbet, ker stranka, kakor smo rekli, nikoli ne more odgovarjati za vse svoje pristaše, tudi če stoje v vidnejših vrstah. Mi namreč nismo pristaši kakih oseb, temveč določenih načel in načela ostanejo še vedno dobra in pravilna, pa če tudi je v stranki nekaj oseb, ki so ta načela morda zlorabile. Naša dolžnost je, paziti, da nezanesljivi ljudje ne pridejo na površje, oziroma da vse, ki skušajo strankina načela zlorabiti, čim prej naženejo.

Zelo nemoško je tedaj, zaradi napak kakega vidnejšega posameznika metati blato na strankina načela. Šele če stranka kot celota, to se pravi vse njeno vodstvo zatajuje ali zlorablja strankina načela in ni nobenega upanja, da bi se obrnilo na bolje, potem je naša dolžnost, da v zvestobi popustimo ali napovemo borbo tudi takemu vodstvu. Še vedno bi bilo pa neznačajno od nas, če bi se v svojem razočaranju morda priključili drugi stranki, ki zastopa drugačna načela. Ako sem z vso dušo in srcem za čim najširšo samostojnost slovenskega naroda, potem se ne morem priključiti Kramer-Pucljevi JNS, pa če bi bili vsi voditelji bivše SLS sami tatovi in sleparji, kajti načela SLS bi ostala še vedno pravilna in edino rešilna, le trenutne izvrševalce teh načel bi bilo treba pognati.

Vse to, kar smo povedali, v vsakdanjem življenju le preradi pozabljamo in na eni strani vse preradi zamenjujemo načela z osebami, na drugi strani pa pozabljamo, da politična stranka ni ustanova, ki naj bi preskrbovala posameznikom razne ugodnosti, temveč skupina ljudi z določenim, trdnim, jasnim in odločnim političnim, kulturnim, gospodarskim in socialnim programom

Nujna potreba zakona o hranilnicah

O tej važni zadevi piše »Trgovski list« tudi to-le: »Jugoslaviji je zakon o hranilnicah nujno potreben, kakor so hranilnice in neštete gospodarske organizacije že ponovno dokazale. Ta zakon pa je potreben v prvi vrsti tudi zato, da se zakoniti pravica hranilnic do pupilarnega denarja (to je denar upravnih fondov in nedoletnikov). Izkušnje v vseh državah so dokazale, da so močne hranilnice največja opora narodnemu gospodarstvu, kajti te hranilnice ne delajo za dobiček, temveč so v službi javnosti. Iz svojega

»Veramon je moderno zdravilo, ki hitro olajša bolečine. Ozdravlja, a ne škoduje.

VERAMON
Schering

Cevke z 10 ali 20 tabletami.

Oglas reg. pod št. 47 o 3 11. 1. 1935.

za ves narod, ki ga hoče čimprej in v čim največjem obsegu izvesti. Ako bi bilo v življenju in na svetu vse, kakor bi bilo treba, bi od stranke neposredno sploh ne mogel lneti nihče nobenih koristi, temveč le posredno, to je od množine uresničenega programa, pač bi pa moral zato za stranko vsak čim največ žrtvovati, da bi s tem pripomogel čim največ do uresničenja čim večjega dela strankinih načel.

Povojne razmere so tudi pri nas tako izkvarile znaten del naroda, da so stopila načela le prepigostno čisto v ozadje in da jih je prevpil nek zaslepljen nagon ali pa hlastanje za trenutnimi osebnimi koristmi, kajti le tako si moremo razlagati, da je pri nas še vedno toliko ljudi, ki nastopajo v politiki naravnost in s skrajno sovražnostjo proti načelom, ki jih doma priznavajo za edino pravilna. In v tem je eden glavnih virov vse naše narodne nesreče, kajti če bi vsak Slovenec sledil svojemu zdravemu razumu in načelom, ki jih priznava tudi sam v svojem srcu za pravilna, potem bi po izkušnjah, ki smo jih doživeli s Kramer-Pucljevo vidovdansko ustavo, nikoli več ne mogel biti izvoljen v belgrajsko narodno skupščino niti eden centralistični »uedinjaš« in protislovenski »Jugosloven«.

čistega dobička bogato podpirajo narodne, kulturne in socialne ustanove ter pomenijo s tem tudi znatno razbremenitev državnega in samoupravnih proračunov. Tudi slovenske hranilnice so tako delovale in brez plodonosnega dela r. ših hranilnic bi Slovenija v svojem razvoju silno zaostala. Zato pa bi bila tudi Slovenija posebno težko udarjena, če se pupilarni denar ne bi zopet nalagal v hranilnice in zato zahtevamo zakon o hranilnicah, da se z njim zopet prizna ta pravica hranilnicam.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d Na slepiču so operirali oni dan v Londonu knežinjo Olgo, soprogo našega kneznamestnika Pavla. Operacija je dobro uspela.

d Zagrebški nadškof dr. Bauer je pred nekaj dnevi težko obolel, da so se začeli bati za njegovo življenje. Zdaj so izdali službeno obvestilo, da se je nadškofu dr. Bauerju toplota znižala ter je bolnik začel spet brati časopise. Vendar molijo po cerkvah za nadškofovo zdravje.

d 60-letnik je postal lavantinski stolni prošt dr. Vraber. Na mnoga leta!

d Franc Trost, mestni učitelj v p., je čil in čvrst dočakal svoj 80. rojstni dan. Kako se ga ob tej priliki hvaležno spominjajo njegovi nešteti učenci v Ihanu, Vodicach in Ljubljani, koder je poučeval. Prišteti ga moramo med one ljudske učitelje, ki se v narod in njegove potrebe popolnoma žvige in njegovevemu prospehu popolnoma posvete. Poleg vzornega dela v šoli je delal v vseh primernih organizacijah, tajnikoval, sadil vrtove, cepil, vrh vsega tega še tudi dolgo vrsto let orglal in vodil cerkv. petje v Vodicach, na Smarni gori in v Trnovem v Ljubljani. Vzgojil je tudi otroke vse v izvrstne glasbenike, katerih eden je mojster-pedaog na Dunaju, drugi v ljubljanski operi, tretji v Kočevju, hčerka pa nepogrešljiva pedagoгинja na konservatoriju v Ljubljani.

d Najboljše je izvršil letošaji 37. razred višje vojne akademije v Belgradu Slovenec art. poročnik Stanislav Podboj. Dobil je zato od kralja kot darilo sabljo.

d Z olimpijskim redom 2. stopnje je odlikoval nemški kancler Hitler g. Draga Ulago, načelnika strokovnega odseka ministrstva za telesno vzgojo.

DOMAČE NOVICE

d Tretje obletnice smrti kralja Aleksandra, dne 9. oktobra, so se spominjali po vsej Jugoslaviji in tudi v inozemstvu, zlasti v Franciji, kjer je »pokojni kralj našel smrt.

d 17. obletnico nesrečnega koroskega glavanovanja se spominjamo te dni. Opozorjamo v tem pogledu na govor ministra dr. Kreka, ki ga prinašamo na drugem mestu.

d Ob 20 letnici dr. Krekove smrti je objavil »Trgovski list« sledeče lepe spominske misli: V času najtežje preizkušnje je bila slovenskemu narodu naklonjena sreča, da je tmei za voditelja moža, zraslega čisto iz njegovih korenin, ki pa je v proročnem duhu videl zarjo osvobojenja in pogumno usmeril pot svojega naroda k tej zarji. Še je na zunaj vladala tuja nadoblast in še so se svetili po slovenskih vaseh in mestih njeni bajoneti, toda duhovni preobrat naroda je bil že izvršen — in to po zaslugi velikega Kreka. In tako je bil v najbolj temnih dnevih pogreb dr. Kreka tudi prva manifestacija naroda, ki je vrgel s sebe tujo nadoblast. In ko so se ljudje vračali s pogreba, je bil v njih Krekov duh in njegovo zadnje

V nedeljo, 17. oktobra t. l. na veliki manifestacijski tabor JRZ, ki bo ob 10. dopoldne na Glavnem trgu v Kamniku. Govori minister dr. M. Krek in drugi.

sporočilo je postalo zakon za vse Slovence. S pobožnostjo in zanosom se zato slovenski narod klanja ob 20 letnici smrti svojega nepozabnega vodnika njegovemu spominu ter v najvdanejši hvaležnosti in ljubezni obljublja zvestobo njegovemu zadnjemu sporočilu. Večna slava spominu Janeza Ev. Krekal

d Evharistični kongres v Zlatarju v Hrvatskem Zagorju je prav lepo uspel. Preko 15.000 ljudi se je udeleževalo pobožnosti. Iz Zagreba sta prišla tudi nadškof pomočnik dr. Stepinac in pomožni škof dr. Salis Saewis, narodna poslanca dr. Pernar in dr. Torbar ter večje število izobraženstva.

d Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ort. reg. B. br. 20474/35.

d Usposobljenostni učiteljski izpit, ki so ga polagali začasni učitelji po dveh letih službovanja na ljudskih šolah, je bivši prosvetni minister Stošovič preuredil. Odslej bodo na sedežih banovin in v prosvetnem ministrtvu posebne komisije, katerih člani bodo postavljeni za dobo enega leta, izven sedeža banovine pa bo taka komisija le tam, kjer je tudi sedež učiteljskega. Predsednika in člane komisije imenuje vedno prosvetni minister. Do sedaj so poslovala komisije, v katere so prišli sami po sebi ravnatelj učiteljskega in profesorji strok, ki jih obravnavajo na izpitih. Poleg tega bo izpit tudi ločen od učiteljskega. Zaenkrat je torej spremenjena le zunanja stran izpita, obljubljena pa je tudi preosnova izpita po vsebini in snovi.

d Bolj kislo bo, Trgatev je v slovenskih krajih skoraj zaključena. Neugodne vremenske razmere, ki so vse poletje, še bolj pa proti jeseni onemogočale zoritev grozdja, so krive, da je bil letošnji pridelek po kakovosti slabši kakor lanski. Pridelek je ponekod obilnejši kakor lani, drugod pa spet skromnejši. Na Dolenjskem štejejo letošnjo trgatve po količini med najboljše, razen v krajih, ki so jih prizadela toča in razna neurja. Cvička bo letos sicer več, vendar bolj kislega.

d Kruh se je pocenil. Pa ne v Ljubljani, ampak v Novem Sadu. Večat preseneča, ker smo morali zadnje dni večkrat pisati, da se je v drugih krajih kruh podražil. V Novem Sadu je namreč začela obratovati velika moderna pekarna, ki kuri s plinom. Čim je ta pekarna, proti kateri so se ostali peki ljuto borili, začela dajati na trg svoj kruh, so bili peki prisiljeni cene znižati. Tako se je zgodilo, da se je cena kruhu znižala za 25 par pri kilogramu.

d Tudi medved zna kamenje metati. Taka mrcina se je pojavila v gozdovih v okolici Sarajeva. V teh gozdovih so se v velikih množinah pojavili medvedje, poleg njih pa tudi vepri. Posledice so prvi občutili kmetovalci, katerim so zverine napravile veliko škodo v gozdovih, še občutnejšo pa na njivah. Zato so sklenili, da bodo mrcine sami pobili ali pa pregnali. Ko so pred kratkim pregnali zverine, je eden od njih zalezal preveč v stran, da se je nenadoma znašel pred velikim medvedom. Komaj da je imel še nekaj trenutkov ča-

Pametna žena

Oh, moj Bog, lepi prt! Saj to bo stalno celo premoženje, ko ga boste dali oprati!

Kajti vsaka pametna žena ve, da je pranje s

**SCHICHTOVIM
MILOM
JELEN**
pravo veselje!

sa in splezal na drevo, ko jo je medved že pri-lomastil in začel tresti šibko drevo. Ker pa pregnalca le ni stresel na tla, je začel metati kamenje nanj. Ker se to ni pomagalo, je medved poskušal s kosi lesa. K sreči so prišli na fantov krik drugi kmetje in ga rešili iz zagata.

d V splitski tiskarni je gorelo. Dne 10. oktobra ob četrni na 5. je izbruhnil požar v upravništvu »Nova doba«, ki se je kmalu razširil tudi na tiskarno, kjer so ravno tiskali ta dnevnik. Požar je uničil prostore upravništva, rotacijski stroj ter več stavnih strojev »Lino-

type. Škoda je cenjena na milijon dinarjev. Tiskarniški prostori so bili zavarovani, le upravnštvo ne. Dnevnik »Nova Doba« razpolaga še z drugo manjšo tiskarno in bodo sedaj tiskali v tej tiskarni.

d Za 30% so se v Osljaku zadnji čas podražila teleta, perutnina in druga živila.

d Razbojnik Urbanč na svobodi. Prebivalstvu Dolenjske je menda še kar v kosteh strah pred roparjem in vlomilcem Jožefom Urbančem, ki so ga pred leti lovili po vsem Dolenjskem orožniki zaradi neštetihih grehov in zločinov, dokler ga končno niso ujeli in mu ni novomeško sodišče prisodilo 25 let težke robove, zaradi enega zločina 10 let in zaradi drugega 15 let. Jože Urbanč je bil eden najbolj nevarnih roparjev, kar jih je v času po vojni strahovalo dolenjsko ljudstvo ter skoraj preseglo zloglasnega roparja Jakopina. Urbanč je bil prepeljan po razsodbi v mariborsko jetnišnico, toda tam se je bilo bati, da pobegne iz ječe. Zato so ga poslali v jetnišnico v Niš, od tam pa se nam iz Srbije poslali za zameno prav tako nevarnega srbskega hajduha. Ti roparji in hajduki utegnejo namreč v krajih, ki so jim vsaj približno znani, prej pobegniti, kakor v tujih krajih. Med tem, ko je mariborska kaznilnica hajduka dobro zavarovala, pa se je prebrisanemu in neverjetno drznemu Urbanču posrečilo, da je v Nišu nekako premočil straže ter iz kaznilnice pobegnil v zlato svobodo. Urbanč je iz nizke kaznilnice pobegnil dne 5. oktobra ter je najbrž že daleč od Niša. Ni izključeno, da kaj kmalu prične s svojimi državnimi napadi, na drugi strani pa tudi ni izključeno, da prično z ropi tudi drugi, kar bo vse seveda šlo na račun strahotnega Urbančevega imena. Urbanč je nizke postave, saj je visok komaj 159 cm, je pa zelo širokopleč in precej močan. Pobegnil je v kaznilniški obleki, kje si je dobil civilno, seveda še ni znano, saj v kaznilniški obleki ni mogel priti daleč. Zelo verjetno je, da bomo o Urbanču kmalu spet ališali kaj slabega.

d Žganje jih pomori več kakor kuga, glad in meč. Jarčev Janez iz Šenčurja je kahal žganje in imel okrog sebe nekaj prijateljev, med njimi tudi Kordeža Franca, poročenega moža, po domače Štumfarjevega. Kordež se je pozno ponoči vračal domov in ker je bil od vročega žganja nekoliko preveč navdahnjen, je šel ležat v Jarčev hlev. Zjutraj so ga našli mrtvega. Ležal je z obrazom v tla, na zobeh. Ljudje se sprašujejo, kaj je zakrivilo njegovo smrt, ali prevelika količina žganja, ki ga je zavžil, ali pa se je v spanju tako nerodno obrnil, da je prišel z ustni na tla in se je zadušil.

d Novo okrevališče. Bratovske skladnice bodo zgradile pod Golico v nadmorski višini 1050 m veliko okrevališče za rudarje. Kupile so 24 ha veliko Kosmačevo posestvo in že sedaj v domu uredile 12 postelj za zavarovance. Nedavno je bila pri Sv. Križu nad Jesenicami majhna slovesnost in ogled posestva.

d Za 20.000 din vrednosti: perila, zlata in drugega so odnesli tatovi iz stanovanjske vile dr. Kokošineka v Počehovi pri Mariboru. Enega tatu so že prijeli v Mariboru, drugemu so na sledu.

d Prometni minister je sprejel odposlanca železniške organizacije, ki so mu prinesli pozdrave s svojega 19. državnega zbora. Minister dr. Spaho je poudarjal, da se ne da storiti vse, kar kdo hoče, zaradi višjih potreb, toda kraljevska vlada in on sta posebno pazila in bosta vedno pazila na to, da ne bo nobena

Tri žalostne obletnice

V St. Janžu v Mirenski dolini, kjer je pred 20 leti prenehalo biti veliko sroce našega Evangelista Kreka, je bilo v nedeljo, 10. okt. krasno prosvetno slavlje, ki se ga je, vzlic nestalnemu vremenu, udeležilo nad 3000 zavodnih Dolenjcev.

Zivahno pokanje topičev, številni mlaji prepleteni z zelenjem ter zastave so pozdravile sprevod, ki se je vil v St. Janžu na prostor med cerkvi in župniščem. Ljubljanski stolni župnik in ožkan, kanonik dr. T. Klinar, je v globokem cerkvenem govoru slavil pokojnega dr. Kreka, blagoslovil pet novih praporov prosvetnih društev in nato opravil službo božjo. Po sv. maši je bilo zborovanje, na katerem so govorili minister dr. Krok, urednik »Slovenca« Franc Terseglav in ravnatelj dr. Jože Basaj.

Globok vtis je napravil na vse navzoče tudi govor ministra dr. Kreka, ki je povedal med drugim tole:

Današnji šentjanski prosvetni tabor je padel v čas, ko se spominjamo treh pomenljivih narodnih obletnic. Te dni se je ves slovenski narod spominjal, kako je pred 20 leti med zidovi tega župnišča zatisnil oči naš veliki Evangelist Krek, in to v času, ko bi njegov narod najbolj potreboval njegove sile, ustvarjajoče narave in njegovega sijajnega voditeljskega in propagandističnega zanosa. Umril je kakor Moze, ko je videl pred seboj novo objubljeno čeželo s svojimi proroškimi duhovnimi očmi, toda vanjo priti mu ni bilo dano.

Pretekle dni smo obhajali tudi žalostno

potreba ostala neizpolnjena. Posebno je ministru do tega, da izjavi, kako zelo mu je pri srcu usoda delavcev in da bo vse storil, da se njihovo vprašanje takoj uredi. Minister je poudaril, da ima popolno razumevanje za požrtvovalno in uspešno delo organizacije in za pomen te organizacije ter pozdravlja preko vodstva vse železničarje in brodarje in se jim zahvaljuje za požrtvovalno delo ter jih prosi, da ostanejo tudi v bodoče njegovi zvesti sodelavci. Izrazil je tudi željo, da mu pošljejo poročila o vseh težkočah in potrebah železničarjev preko organizacije. Glavni ravnatelj državnih železnic Naumovič pa je odposlanstvu izjavil, da se morajo težke razmere pri osebju na vsak način zboljšati.

d Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izborna urejuje funkcije črev.

Reg. po min. soc. pol. in zar. zdr. 8-br. 15483, 23. 7. 33.

d Devet novih gimnazij so otvorili od začetka letošnjega šolskega leta v naši državi, od teh tri v Belgradu.

d Madež. 434 ponarejevalcev denarja je bilo v zadnjih desetih letih obsojenih v Jugoslaviji. Največ jih je bilo iz dravske banovine.

d Nekaj neverjetnega. V Savinjski dolini so baje preteklo leto nekateri hmeljski nakupovalci napovedali davčni upravi kot svoj zaluzek precej višje zneske, kakor pa so jih v resnici prejeli od svojih tvrdk. Na vprašanje, zakaj so to storili, so omenili, da so pač na lastni koži hoteli čutiti učinek slave, ki obdaja v občini najvišje obdačenega »pridobit-

obletnico koroškega glasovanja, ko je slovenski narod prvič nastopil v številčni borbi s tujim narodom. Bitko smo žalostno izgubili. Po uradnih številkah smo izgubili bitko celo v coni A, kjer smo bili gotovi zmage.

Praznovali pa smo te dni tudi tretjo obletnico smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Še so nam živo pred očmi vsi usodni in pomembni dogodki, navezani na dan marsejske žaloigre, tako da ne moremo brez kvara govoriti in razpravljati o njih. Tisti dan je mogel vsakdo poleg silne bolečine dobiti tudi zaokroženo sliko zagrizenega bčja, ki je divjal od zunaj proti naši notranji skupnosti in trdnosti.

Mi katoliški Slovenci si ob teh treh pomembnih obletnicah vtisnimo v obraz: Ker hočemo združevati vse naše stremiljenje za obnovo in presvetiti Jugoslavije in našega naroda v smislu Evangelistove oporoče, hočemo s slovenske pridnostjo, skromnostjo, vero in ljubeznijo skrbno paziti, da nas pri tem ne bo vodilo nič drugega kakor poštenost in ljubezen do bližnjega, naroda in države. In še to: Dokler bo narod enoten in močan, dokler nas bo prešinjala živa vera v narodno poslanstvo, bo užival ugled in bo nekaj veljal, četudi bomo doživeli kakšen neuspeh. Oni, ki hočejo razdvajati našo skupnost, ki sejejo razdor, da bi želi zase korist, ti nergači so kakor garjeve ovce. Z nergaštvom proč iz naših vrst, je zaklical že rajni Evangelist. Vedeti moramo, da narod milijon žlev nič ne pomeni, da pa nekaj fantov, mož, žena ali deklet, ki vedo, kaj hočejo, pomeni vse.

nika. V Sloveniji se torej še vedno najdejo ljudje, ki iz same bahavosti skrbijo, da se državne blaginje prehitro ne izprazni. Samo v redu bo, če jih davkarja od njih bahavosti nekoliko ozdravi.

d Ujela sta se. V železniških skladiščih v Subotici so tatovi ukradli zabojo. Policija je dolgo stikala za storilci, vendar ni imela uspeha. Kmalu pa je dobila obvertilo iz bolnišnice, da ležita tamkaj dva precej razmesarjena človeka, ki sta že na pogled izgledala kot dva nepridiprava. Policija ju je zaslišala in odkrila in njiju ne samo morilca nekega kmeta, temveč tudi tatova zaboja iz železniškega skladišča. Tatiča sta odnesla precej težak zabojo na polje in ga tam odprla. Ker je eden od njiju le preveč vrtal z nožem v zabojo, je nastala eksplozija in obdava precej nevarno ranila. V zaboju je bila namreč municija za lovsko porabo.

d Tudi na morju se osamosvajamo. Dva nova trgovska parnika bodo že letos spustili v morje v ladjedelnicah pri Splitu. To sta parnika »Sarajevo« in »Sumadija«, ki sta oba zgrajena doma in z domačim kapitalom. Oba parnika imata po 500 ton in bosta vzdrževala le domače proge. Opremljena sta z vsem moder-

Živinorecici!

Z dodatkom D-vitaminskega preparata »PEKK« in sponenega preparata »OSAN« boste povečali dohodek pri živini, ker vam bo živina zdrava in naglo dorasčala in se raje debelila. Krave vam bodo dajale več in mastnejšega mleka. Okoristite se z napredkom znanosti. Obširna navodila in nasvete daje zastoj:

»NAŠTEL« d. d., Zagreb 6, poštni predal 50

nim komfortom. Svečanemu dejanju spuščanja obeh parnikov v morje bo prisostvoval tudi prometni minister dr. Spaho. Enako je te dni Zetska plovilba kupila v Trstu tri parnike starejše vrste, vendar bodo mogli kljub temu izpopolniti potrebe v naši pomorski trgovini.

d Po viaski trgovini. Ono nedeljo zvečer je napravil veselico v vinsko trgovino gostilničar Peter Kovač. Na veselico se je pešjal tudi gostilničar in lesni trgovec iz Vuhreda Anton Böhm, s pred kratkim kupljenim avtom. Pozno ponoči se je vračal dobre volje domov z manjšo družbo. Blizu doma je izgubil oblast nad volanom in avto je zdrčal po strmini v Vuhredski potok. Pri tem je dobil očé avtolastnika težje poškodbe, da so ga morali peljati v bolnišnico, drugi so pa dobili lažje poškodbe.

d Vas, kakršno mi že imasmo, hočejo postaviti v nekaj letih Zagrebčani, in sicer na grebenu pogorja Velebita, v nadmorski višini 1000 m. Vas bi bila namenjena slabotnim in okrevanja potrebnim ljudem. Več kot 1000 m nad morjem sta že vasi Koprivnik in Gorjuše nad Bohinjem.

d Premislila se je. V šibeniškem zaporu se je poročil 27 let stari Gjoko Kovačević z Jurko Barčič. Fant je prišel v zapor, ker se je s silo lotil dekleta, v katerega je bil zaljubljen. Že tri mesece je sedel in čakal sodbe, dokler ga ni rešilo kazni dekle samo. Dekle je fanta sicer prvo ovadilo, pozneje se je pa premislilo in sklenilo, da bo fanta poročilo. Rečeno, storjeno. Ko je Gjoko moral stopiti pred sodnika, se je pojavila Jurka in izjavila, da je fantu vse odpustila in se z njim sklenila poročiti. Na to izjavo je sodnik razpravo prekinil, nakar sta se Gjoka in Jurka v ječi poročila.

d Cene jajcem so se začele spet zviševati. Po hrvatskih krajih okrog Koprivnice, odkoder se izvaža največ jajc, se plačujejo jajca od 75 par do enega dinarja za komad. V okolici Avaničgrada pa so cene mnogo nižje. Debela jajca se plačujejo po 60 par za kos, drobnejša pa po 40 par.

d Najmlajša jugoslovanska materica je vsakor 13 letna Silva Minda iz vasi Sv. Jovan v Banatu. Dekletce se je še v nežnih letih zaljubilo v 16 letnega fanta. Ker pa ljubezen ni ostala brez posledic, so se starši morali sprijazniti z dejstvom, da se morata mlada kar poročiti. Otrok, ki ga je Silva rodila, ima menda najmlajšo mater v Jugoslaviji.

d Hljene. V noči od nedelje 3. oktobra na ponedeljek 4. oktobra je bilo na pokopališču

Beseda »krema« ne pove ničesar, vse pa beseda

„NIVEA“!

Z »NIVEO« je v resnici nerazdružljivo zvezan pojmi idealnega negovanja kože in sicer zaradi tega, ker NIVEA vsebuje »Eucerit«. Ta prodira globoko v kožne luknjice, krepča kožo in ustvarja mladostno svežost. Zato ne zahtevajte samo »kreme«, ampak vedno le »NIVEA«!

na Črnučah prevrnjenih 14 nagrobnih križev in kamnov. Med podrtimi spomeniki je tudi spomenik pokojnega črnuškega župnika Mekinca. Samo po sebi je razumljivo, da je ta stvar zelo razburila ne samo svojce, ki so spomeniki njihovih pokojnikov bili podrti, marveč tudi vse župljane. Stvar pa je še toliko hujša, ker to ni edini slučaj. Ni še pol leta od tega, kar je bil podrt vsaki križ na poti med Črnučami in vasjo Ježo. Nedolgo potem sta bili onečašteni kapelci v Podborštu in na Črnučah. V zadnji kapelici je bil takrat s kolom osuvan kip Srca Jezusovega. Niti o prvem niti o drugem slučaju nismo pisali. Zadnji primer pa očitno dokazuje, da je sodelovala večja skupina ljudi in da je bilo njihovo delo s premislekom pripravljeno. Bog daj, da bi se varnostnim organom posrečilo priti na sled zločincem, ki gotovo zaslužijo najbolj občutno kazen.

d V vsako hišo spada dr. Jegličeva oporoka, to je slika, ki predstavlja pokojnega

vladiko v raznih postavah — fotografiran na letošnjem celjskem taboru. Slika ima velikost 50 X 35 cm in je najlepši okras vsake sobe. Cena 3 din, po pošti 7 din. Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

d Potovanje v Prago ali Švico za 30 dni Udeležite se plemenitega esperantskega tečaja, ki traja samo štiri mesece in stane samo 30 din. Izmed tisoč udeležencev se izbere nagrada v znesku 1250 din. 50 izbrancev pa se podeli brezplačna kongresna karta za 20. jubilejni mednarodni katoški esperantski kongres, ki se bo vrtil drugo leto v Ljubljani. Učite se pridno esperanto, pa se ga boste lahko udeležili še vi! Prijave pošljite na naslov: Jugoslovanska Katoliška Esperantska Liga, Jesenice-Fužine (na Gorenjskem). Priložite znamko za odgovor!

IZ DOMAČE POLITIKE

d O zadevi konkordata je ministrski predsednik dr. Stojadinović izjavil: Ker je narodna skupščina sprejela načrt zakona o konkordatu, bi imel zdaj priti v razpravo pred senat. Še isti dan, to je 23. julija, ko je konkordat prodrl v narodni skupščini, sem izjavil, da moramo vsi želiti, da konkordat prodre v lepšem in spravljivejšem razpoloženju naroda. S sprejetjem konkordata, sem dodal, se ne sme kaliti verski mir v naši državi. In potem sem končal svojo izjavo z besedami, da kraljevska vlada konkordata senatu ne bo odkazala takoj v nadaljnjo razpravo. Razmora se niso spremenile v taki smeri, da bi moral spreminiti svoje stališče, ki sem ga podal pred dvema mesecema. Dosledna temu stališču, kraljevska vlada ne bo izročila senatu zakonskega predloga o konkordatu v razpravo in sprejetje.

d Odhod dr. Stojadinovića v Pariz. V nedeljo, 10. oktobra, je odpotoval s spremstvom v Pariz predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović, ki bo podpisal v Parizu novo trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Francijo za nadaljnjih pet let. Na železniško postajo so ga spremili in se od njega poslovili vsi člani kraljevske vlade na čelu z notranjim ministrom, ki bo dr. Stojadinovića za časa njegove

Povišanje uradniških prejemkov

Vsled neugodnih denarnih razmer, ki so jih zakriville prejšnje vlade, je bila dr. Stojadinovićeve vlada pred dvema letoma prisiljena, da je državnim uslužbencem občutno znižala mesečne prejemke. Ze takrat je dr. Stojadinovićeve vlada obljubila, da bo ob prvi mogoči priliki državnim uslužbencem zopet vrnila stare plače.

Denarni položaj države se je zadnje mesece po zasluzi sedanje vlade precej zboljšal in dr. Stojadinovićeve vlada je svojo besedo držala. To je bilo toliko bolj potrebno, ker se je v zadnjih dveh letih draginja zelo dvignila. Meso smo kupovali pred dvema letoma celo po 5 din za kg, danes sežejo nekateri mesarji kravje meso po 12 din. Slanina je stala pred dvema letoma 12 dinarjev kg, danes moraš plačati 16 din. In tako bi lahko naštevali povišane cene še za večino drugih potrebščin.

Kar se tiče otrok, nima zadnje zvišanje posebnega pomena, saj gre samo za par mesečnih »kovačev« razlike. Vrnjena je osebna doklada uslužbencem, ki znaša nekaj več ali nekaj manj kot sto dinarjev mesečno. Zelo so pa nejevoljne »boljše polovice«, na katerih ramah sloni skoraj vse domače delo, vzgoja otrok in še marsikaj. One, ki rode deco za državo in vojsko, so ostale pri zvišanju ali pravilneje pri vrnitvi vzetih doklad — praznih rok, kakaj pred dvema letoma se jim je vzelo 140 mesečnih dinarjev, ki jih bo sedaj, ko je draginja tako zrasla, marsikatera družina zelo težko pogrešala.

Našteli smo pomanjkljivosti, vendar smo hvaležni dr. Stojadinovićevi vladi, da smo dobili vsaj to, kar smo. Z zaupanjem pričakujejo državni uslužbenci novog poviška, zlasti pa čimprej stalne ureditve svojih prejemkov.

vega bivanja v inozemstvu zastopal tako v predsedništvu vlade kakor tudi v zunanjem ministrstvu. Na postaji so dr. Stojadinoviča pred odhodom v Pariz pozdravili tudi diplomatski zastopniki.

d O večjih spremembah občinskih meja poroča »Slovenec« z dne 6. oktobra 1937.

d Klub so prekrstili. Te dni je imel v narodni skupščini sestanek Narodni kmetijski klub, ki ima v vladi svojega zastopnika v osebi ministra brez listnice Voje Djordjeviča. Na seji so člani tega kluba razmislili politično stanje v državi ter sklenili, da bodo svoj klub, ki se je do sedaj imenoval Narodni kmetijski klub, prekrstili v »Zemljoradniški klub«. Ta evoj sklep so sporočili tudi predsedniku narodne skupščine Stevanu Čirihu.

d Dve imeni, ki se jih kmetje branijo. V Vojvodini sta dve vasi, ki imata svoja naziva po imenih dveh srbskih politikov, ki sta igrala svoje čase velike vloge v radikalni stranki in delno pozneje v prosluli JNS. To sta vasi Uzunovičevo in Ninčičevo. Prva vas je dobila svoje ime v času, ko je bil stari Nikola Uzunović vsemogočen samodržec in vodja JNS, druga pa še v času, ko je bil dr. Momčilo Ninčič zunanji minister. Te dni pa je večina kmetov začela delovati, da bi se vasi preimenovali in z njih zbrisal spomin na dva upokojena politika.

d Še enkrat bo moral popravke objaviti. Odgovorni urednik časopisa, ki se mu slučajno pravi »Slovenska Beseda«, dr. Jug, je bil pred okrožnim sodiščem v Ljubljani obsojen na 300 din zaradi prestopka členu 29 in 79 tiskovnega zakona, ker ni objavil v zakonitem roku 7 popravkov ljubljanskega županstva glede raznih, v omenjenem listu objavljenih notic. Plačati ima tudi takse sodbe, povprečno 250 din in po pravomočnosti sodbe objaviti vse popravke. Odgovorni urednik dr. Stanko Jug se je skliceval na to, da popravki niso vsebovali dejanskih činjenic, marveč so bili polemičnega značaja in so notic le pojasnjevali. Sodnik g. Fran Gorečan pa je v sodbi naglašal, da gre tu za javno oblastvo, ki ima po tiskovnem zakonu pravico v časopisih objavljene zadeve pojasniti in oblastva ne zadenjo določila o popravkih za privatne osebe. Odgovorni urednik je imel še to smolo, da bo moral vse popravke še enkrat objaviti, ko jih

je drugače julija kar skupna na prvi strani objavil, toda ne v zakonitem roku.

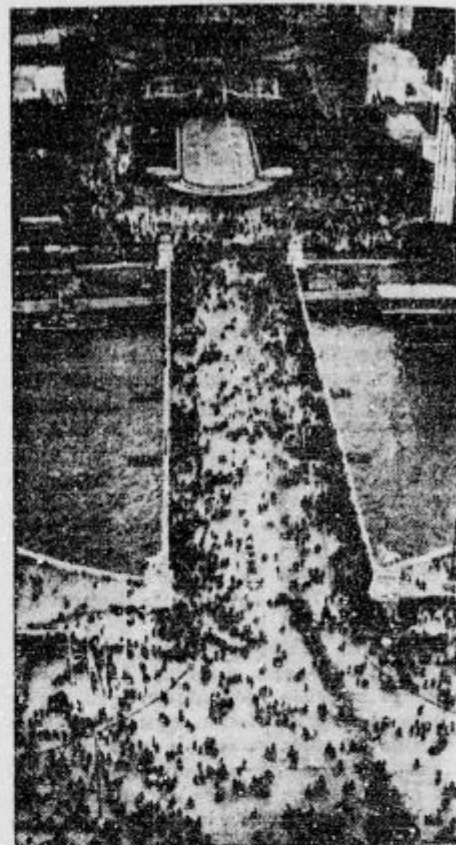
d Nov dokaz »zatiranja svobode«. V Beograd se je vrnil znani Jevtičev poslanec Tanasije Dinič, katerega je bil pred dobrim letom in pol državni tožilec vzel v precep zaradi suma, da je bil soudeležen pri pripravah za revolverski napad na ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinoviča v skupščini. Za Diniča je postalo takrat usodno dejstvo, da je ob pravem času izginil preko meje in tako ušel sodni obravnavi. Nedavno pa smo brali v časopisu, da je kr. namestništvo proti Diniču obravnavo ustavilo. Nov dokaz o zatiranju svobode pod vlado dr. Milana Stojadinoviča in dr. A. Korošca.

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na teče kozarec naravne »Frauz-Josel« vode

NESREČE

d Vsa vas je bila v nevarnosti. Pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je v ponedeljek, dne 4. oktobra pogorelo župnijsko gospodarsko poslopje. Kako je ogenj nastal, še ni ugotovljeno, meral je biti podtaknjen. Okoli pet minut pred tem, ko so opazili plamen, je prišel iz škodnja neznan berač, ki je brez vednosti g. župnika najbrž prenetil v škodnju. Za njim poizvedujejo. Pogorela je vsa krma, slama in gospodarsko poslopje. Rešili so govejo živino in svinje, kokoši pa so šele v plamenu zletele iz hleva. V veliki nevarnosti je bilo župnišče, šola, cerkev in vsa vas. Požrtvovalnosti domačinov in okoličanov se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil.

d V postelji se je zadušila. V Brebrovniku pri Sv. Tomažu pri Ormožu se je zgodila nesreča, ki je odrešila ubogo staro žensko dolgotrajnega trpljenja. 68-letna Ana Lesničar je po smrti svojega moža kot bolehnata in siromašna starka padla v breme občanov ter je od leta 1935 živela pri svojem nečaku posestniku Jakubu Zalarju v Brebrovniku. Stanovala je v mali kleti tik hleva preživljala pa se je s tem, kar je naprosila pri dobrih ljudeh. Zadnje čase pa jo je bolezen priklenila na borno posteljo iz slame ter je ležala več tednov v svoji mrzli kleti. Oni večer ji je prinesla njena sestra večerjo ter si je svetila pri tem s svečo. Bolnica

Tisoči obiskovalcev prihajajo z vsega sveta na svetovno razstavo v Pariz. Razstavo so komaj sedaj popolnoma dogradili in sedaj resno premišljajo, ali bi ne kazalo, da jo spomladi še odpro. Na sliki vidimo središče razstave, kjer kar mgoli radovednega ljudstva.

jo je prosila, naj ji pusti svečo, ker ji je noč zaradi nespečnosti in bolečin strahovito dolga. Sestra ji je res ugodila ter je pustila gorečo svečo na klopi. Ponoči je najbrž Lesničarjeva zaspala, med njenim spanjem pa je sveča padla na tla ter se je od plamena vnela slama v slamnjači. Zaradi zaduhlega zraka v zaprti kleti ni mogla slama zagoreti s plamenom, pa je samo tlela. Dim je klet napolnil ter je zadušil staro revico. Ponoči je Zalarjev sin videl sij ognja skozi špranje na kletnih vratih pa je naglo šel pogledat. Našel je Lesničarjevo že nezavestno. Od tlečega ognja so ji bile noge popolnoma ožgane. Z umetnim dihanjem je niso mogli spraviti k zavesti ter je umrla, ne da bi se bila zavedla.

d Nož se mu je zabodel v nadlaket. Vsa Mirenska dolina je pod vtisom žalostne smrtne nezgode, ki je prizadela ugledno krščansko družino posestnika Franca Uriglja iz Pavle vasi. Franc Urigelj se je med drugim udeleževal v svoji vasi tudi kot dober klavec živine. Ono soboto zjutraj je pri sosedu kral prašiča. Pri tem pa mu je po nesreči nož spodrnil in se zabodel v njegovo levo nadlaket. V močnem curku je brizgnila kri po klavcu. Vsi navzočni, ki so pomagali, so se silno prestrašili, toda očitno niso znali presoditi pomena rane, kajti prepozno so se spoznili, da je treba zdravniške pomoči. Ko so slednjič preskrbeli ranjenemu Fr. Uriglju zdravniško pomoč, ga ni bilo mogoče več rešiti.

d V boštajnski graščini je gorelo. V torek 5. oktobra okrog 9. zvečer je v boštajnskem gradu pod Grosupljem, last barona Lazzarinija,

Krste s številnimi žrtvami japonskih zračnih napadov so v kitajskem Šangaju javno razstavljene, da morejo svojci poiskati svoje mrtve.

pričela goret velika šupa, v kateri je bilo okrog 5 vagonov sena in olave. Ogenj je izbruhnil na več krajih hkrati, kar je očiten dokaz, da je bilo zažgano. Okoliške požarne brambе so bile takoj na mestu, a rešiti se ni dalo nič, pač pa so obvarovale, da se ogenj ni razširil na sosednja gospodarska poslopja. V nevarnosti je bila tudi podružna cerkev sv. Martina tik zraven. Škoda je velika, ker je lastniku zgorela malone vsa klaja za živino.

d Padel je v globino 12 m. V četrtek, dne 30. septembra, je padel v globino 12 m 27 letni delavec Paternel France iz Dobrav, uslužben v tovarni Lignolit v Radečah. Pri nesrečnem padcu si je zlomil desno roko in dobil težke notranje poškodbe. Pripeljali so ga takoj v celjsko bolnišnico, kjer pa je podlegel poškodbam.

d Z gobami so se zastupili. Oni dan je odšla na Pohorje Marija Kmetič iz Maribora ter tam nabrala košaro gob in jih prinesla domov. Nabrala jih je toliko, da jih je nekaj od teh lahko tudi še prodala stanovalcem v sosednji zgradbi. Sledečo noč pa so se pokazali na vseh, ki so jedli te gobe, hudi znaki zastupljenja. Reče so začeli zvijati silni krči, nekaj celo tako hudo, da so popačali v nezavest. Nekaj nezavestnih so pripeljali reševalci v zagrebško bolnišnico. Zastupljenih je vsega skupaj 14 oseb. Le v šestih primerih je šlo za lažje zastupljenje. Ti so lahko ostali kar v domači oskrbi. Izprali so jim želodce in so sedaj izven nevarnosti. V bolnišnici na so ostali: 15 letna Vilma Kmetič, 37 letna delavka Elizabeta Kojar, njena 6 letna hčerka Marija Kolar, 16 letna Olga Esser, 27 letna Angela Močnik, 16 letna Milena Kopula, 58 letna Roza Gobec in 27 letni delavec Rudolf Valek. Pri nekaterih zastupljenih se je stanje kmalu popravilo, dva nesrečnika pa sta še vedno v nevarnosti.

d Zastrupil se je z alkoholom. S svojo ženo in prijateljem je krepko srkal mošt 36-letni delavec Ivan Novak v Zagrebu. Nazadnje je natakariica našla kar 11 litrov. Zvečer je še sam odšel domov; ko se je pa žena proti jutru prebudila, je našla moža nepremičnega v postelji. Hitro je poklicala sosedo na pomoč, toda smrt je nastopila v nekaj urah. Mož je umrl zaradi zastupljenja z alkoholom.

d Z nogo je obtičal v tračnici. Te dni se je zgodila na mariborskem glavnem kolodvoru huda nesreča, ki je zadela 32 letnega železničarja Franja Podeska. Podesek je šel čez kretnico ter je z nogo obtičal v tračnici. V tistem

Japonci beže pred vodo

Vrhovno poveljstvo japonskih čet na severnem Kitajskem poroča v uradnem poročilu, da ne bo mogoče zasesti vse železniške proge Tjencin—Pukav, ker bodo celo morali podreti nasipe, po katerih ta železnica pelje, da se voda odteče. S tem postaja nevarnost, da bo vse zaledje zalito od vode, pereča. Japonske čete se morajo pripraviti na to veliko žrtev, ker je skoraj gotovo, da bo zaenkrat zveza z zaledjem pretrgana z ogromnim poplavljenim ozemljem. Uradno poročilo pravi, da je za hrbotom prodirajoče japonske armade nastalo jezero, ki je 7000 kvadratnih kilometrov veliko (skoraj tako veliko kot je kranjska ježela). Poplava je nastala, nadaljuje uradno poročilo, zaradi tega, ker so Kitajci razdri nasipe »cesarskega kanala« in ker so narasle reke podre nasipe, ki jih nikdo ni varoval zaradi vojnih operacij v tem ozemlju. Japonsko poveljstvo se je odločilo, da podre nasipe železniške proge Tjencin—Pukav zaradi tega, da napravi možnost, da se bodo vode odtekle proti morju. S tem bo preprečena tudi poplava Tjencina samega, ki je sicer neizbežna. V Tjencinu pa ima japonska vojska vsa svoja velika skladišča orožja in municije, kakor tudi več kot polovico svojih na Kitajskem stoječih vojakov. Poročilo pravi, da mora vrhovno po-

veljstvo v korist celokupne armade napraviti to žrtev, da predre nasipe železnice in s tem odreže japonske čete, ki prodirajo v južni del pokrajine Hopej od svojega zaledja, to se pravi, da jih prepusti njihovemu lastnemu junaštvu.

Po Tjencinu pa so z veliko vneto začeli graditi obrambne nasipe proti vodam, ki se mestu približujejo. Vsa japonska vojska, ki stoji v Tjencinu, je bila mobilizirana za obrambna dela proti nepričakovanemu in neusmiljenemu nasprotniku — proti vodi. Prebivalstvo je dobilo nalogo, da takoj izprazni vsa niže ležeča stanovanja in se preseli v višja nadstropja in v višje ležeče hiše. Okna v kletih so večinoma zazidana. Vode reke Pejho neprestano naraščajo. Voda stoji že tako visoko, da jo mostovi komaj še požirajo. Vožnja pod mostovi pa je sploh izključena. S tem je seveda tudi onemogočen vsak vojni prevoz po vodni poti, na katero so Japonci pri svojem prodiranju toliko računali. Japonsko poveljstvo upa, da bo prečur železniškega nasipa odvrnil nevarnost in odginal vode proti morju. Toda, ako se ti upi ne uresničijo, potem je treba biti pripravljen na najhujše, na nesrečo, kot je Kitajška še ni doživela. Predmestja Tjencina so že pod vodo.

hipu pa je bila kretnica prestavljena in je Podesku zdobila desno nogo od kolena do gležnja na treh mestih. Na levi nogi pa mu je odtrgala desno peto.

VINA

Za težko delo je močno vino!
Dobite ga najlažje v
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

d Sreča v nesreči. Kakor zmerom, so se tudi ono soboto igrali otroci zrboveljskih rudarjev v bližini žične postaje v Trbovijah na tko imenovanem »Limbergu«. Med razigranimi otroki se je nahajala tudi 6 letna deklica Anica Flis. Nič hudega slutše se je dekletce splazilo skozi ograjo ter prilezlo do žične postaje. Na tem mestu se vozijo vozički tako nizko, da se je dekletce lahko prijelo za ročaj žičnega vozička. Komaj je Anica prijela za ročaj, se je voziček premaknil in deklico potegnil s seboj. Ko so otroci videli nesrečo, so

zakričali. Voziček pa je vlekel Anico vedno višje in višje. Starejši med otroci so ji klicali, naj se spusti z vozička, vendar je bilo dekletce tako prestrašeno, da se tega ni upalo storiti. Šele kakih 200 metrov vstran je dekletce zaradi onemoglosti spustilo ročaj in padlo 30 metrov globoko. Sreča v nesreči je bila, da si je Anica pri padcu zlomila le nogo in se nekoliko potokla po obrazu. Z rešilnim avtomobilom so jo odpeljali v bolnišnico. Notranjih poškodb menda nima.

d V lonec je padel in utonil. V petlirskem loncu je utonil sinček delavca Franja Pedrijeva iz Virovitice. Otrok se je igračkal v kuhinji, med tem se je pa njegova mati motila z nekim delom v sobi. Tako se je otrok pribacal do večjega lonca, ki je bil napolnjen z vodo, in padel vanj. Ko je mati prišla v kuhinjo, je videla le otrokove noge, ki so molele iz lonca. Otroku ni bilo mogoče več pomagati, ker se je že zadušil.

d Kroglja mu je šla skozi stegno. Prav malo vemo, kako težka je služba ljubljanskih mitničarjev, ki se ob mejah ljubljanskega mesta bore z zvijačami in pretkanostjo številnih tihotapcev. V oni noči je v svoji službi dobil hudo poškodbo mitniški paznik Vuršek Mihael, ki je pri stranski mitnici na Viču pričakoval tihotapce. V resnici je zalotil tihotapca, ki je hotel tihotapiti v mesto večje količine blaga, ter začel klicati na pomoč tovariše, Tihotapec pa je mitničarja, ki ga je hotel z revolverjem v roki zaustaviti, udaril po roki in zbežal. Revolver se je pri tem sprožil in kroglja je šla mitničarju skozi stegno.

NOVI GROBOVI

d Bratje, delajte, dokler je dan, zakaj prišla bo noč... V Osjeku je umrla bivša trgovka v Novem mestu Franja Zobec roj. Gorše. — V Novem Sadu je umrl dr. Slavko Milanič. — V St. Janžu pri Velenju je odšel v večnost trgovec Josip Povh. — V Mekinjah

Tatu so do smrti pretepli

54letni brezposelni delavec Franc Korpar iz obrežja pri Mariboru se je spravil v noči na 5. oktobra krast kure pri posestniku Ivanu Ertlu na Pobrežju. Ertlov kurnik je v gospodarskem poslojpu, kamor je Korpar v temni noči prišel ter si začel svetiti z užigalnikom, da bi našel lestvo. Imel je pri sebi nahrbtnik, vreče in košaro za kure ter železno dleto za vlamljanje ključavnice. Ko si je tako svetil, se je prebudil Ertlov hlapec Ivan Krumpl, ki je spal na skednju v slami. Hlapec je mislil, da namerava kdo zažgati gospodarsko poslopje, pa je naglo zgrabil za cepce ter vprašal, kdo svetil. Korpar se je na to vprašanje potuhnil za voz ter čakal, da se vse pomiri. Hlapec pa je kljub temi videl neznanca, čepečega za vozom ter je parkrat udrihnil s cepcem z vso silo. Zadel je Korparja po glavi. Ta je planil kvišku ter skušal pobegniti. Krumpl ga

je dohitel ter ga še nekajkrat oplazil s cepcem po hrbtu, nato pa ga je prijel in podrl. Medtem so prišli že Ertlovi, ki so tatu spravili v hišo ter poslali po orožnike. Orožniška parulja je našla Korparja okrvavljenega. Gnali so ga najprej na gasilsko postajo, kjer so mu izprali rane ter ga obvezali, potem pa je moral naprej v zapore okrožnega sodišča v Mariboru. Drugi dan je Korpar začel nadaloma besneti ter je tako divjal, da je polomil železno posteljo in vso opremo v svoji celici. Poklican je bil takoj sodni zdravnik dr. Zorjan, ki je ugotovil, da je benenje posledica udarcev na glavo, ki so povzročili izliv krvi v možgane. Korpar se je najprej pomiril, nato pa kmalu onesvestil. Zdravnik je takoj odredil prevoz v bolnišnico. Bilo pa je že prepozno, ker je Korpar prej umrl.

RAZGLED PO SVETU

Vojna na vzhodu

Listi prinašajo izjavo japonske vlade, objavljeno s posebnim dovoljenjem japonskega cesarja. Izjava govori posebno o obtožbi ameriške vlade, da je Japonska kršila takozvani sporazum devetih držav glede samostojnosti Kitajske.

Japonska vlada ugotavlja, da je Japonska v sporu s Kitajsko v stanju samoobrambe, zato je kršitev dogovora devetih držav nemogoča. Dalje izrečno ugotavlja, da Japonska nima na Kitajskem nikakih osvajaških ciljev na kitajskem ozemlju. Izjava iskreno obžaluje, da Amerika in Zveza narodov ne razumeta japonsko-kitajskega spora. Japonske čete, ki jih ima Japonska na Kitajskem na podlagi pogodbe, so Kitajci izzvali in šele nato, ko se ni posrečilo spopadov omejiti, se je Japonska odločila za samoobrambo. Razen tega je znano, da je Kitajska po načrtu pripravljala vojno proti Japoncem. V nasprotju s tem se japonske zahteve proti Japoncem omejujejo na to, da Kitajci opuste svojo protijaponsko stališče in vse postopke, izvirajoče iz takšnega stališča. Japonska si želi resnega sodelovanja s Kitajsko in se zavzema za trajen mir na Daljnem Vzhodu. Japonska vlada obtožuje Kitajsko, da podpira komunizem, samo da škoduje japon-

skim koristim na celini. Ti nameni predstavljajo kršitev nenapadalnega dogovora in ogrožajo svetovni mir.

Japonska bi v načelu zelo rada pristala na sestanek velesil, pod pogojem, da se skliče po pravilni poti, to je v skladu z določili pogodbe med devetimi državami. Toda Japonska ne more sprejeti vabila na tak sestanek, ker so jo javno proglasili za napadačica. Razen tega nastane vprašanje, ali podpisnice pogodbe devetih držav lahko sklepajo o tem, ali je Japonska dejansko kršila to pogodbo. Japonska je izključno v nujni obrambi in samo odgovarja na kitajska izzivanja. Če se sestane zbor devetih držav, bo najbrž sprejel samo resolucijo, ker bo govora o načelih mednarodnega prava in kjer bodo v moralnem pogledu dovolili Kitajski tisto, česar Japonska ne more sprejeti. Nasprotno se pa države podpisnice ne bodo voljne odločiti zoper razne skupnostne sovražne kitajske ukrepe, kakor je n. pr. gospodarski protijaponski bojkot. Na koncu je Hirota dejal, da mora japonska vlada imeti pred očmi izkustva, pridobljena v razvoju mandžurske in abesinske zadeve in mora biti zato oprezna.

Dunajčan Pavel Swacia je star šele 14 let pa je že 1 meter 96 centimetrov visok. Če bo tako rasel še nekaj let, bo postal najdaljši človek na svetu.

vrnejo na delo. Nad 300 učiteljev je zasedlo poslopje učiteljskega združenja. Policija je v hišo vdrla in vse učitelje zgrabila in prepeljala v varšavske zapore. Učiteljsko združenje, ki razpolaga s premoženjem 10 milijonov zlotov (80 milijonov din), je dobilo novo prisilno upravo. Časopisje o stavki in razpustu organizacije ne sme ničesar poročati.

ANGLIJA

s Komunistom rastejo rožički. V Londonu je prišlo do precej burnih spopadov med skupino protifašistov in komunistov, ki je na vsak način hotela preprečiti javno parado angleških fašistov, in londonsko policijo, ki je sledeč starim navadam, hotela skrbeti za red, da bi mogli fašisti korakati po ulicah, kot je to dovoljeno vsakemu gibanju, ki hoče paradirati, pod pogojem, da javnega reda ne moti. Zbralo se je takoj nekaj sto ljudi komunističnega razpoloženja, ki so postavili čez ulico barikade, da preprečijo fašistični spreved, ki ga je vodil sam poveljnik sir Oswald Mosley. Na barikadah so razvili rdečo zastavo. Policija je takoj nastopila in začela aretirati manifestante. V kratkem času jih je pospravila okrog 250. V zaporih jih je ostalo vsega 106, ki so bili vsi obsojeni na krajšo ali daljšo kazen. Največ je dobil neki komunistični kolvodja Richard Robins, ki je pretepal ljudi v sprevedu. Zagovarjal se je, »da se mu je kar zatemnilo pred očmi, ko je videl parado prijateljev tistih ljudi, ki so pobijali žene in otroke s strojnimi puškami«. Zapri so tudi nekaj žensk, ki so bile tako razjarjene, da so skočile policistom za vrat in jih skušale zadaviti. Zdaj vlada v Londonu zopet popoln mir.

s Angleški ministrski predsednik poziva Mussolinija. Na kongresu konservativne stranke v Scarboroughju je imel angleški ministrski predsednik Chamberlain velik govor, v katerem se je izčrpno bavil z velikimi političnimi vprašanji, ki so na dnevnem redu. Uvodno je naslovil na Mussolinija zelo jasno svarilo, češ da je trajno prijateljstvo med Anglijo in Italijo odvisno od odločitve, ki jo bo italijanska vlada sklenila v vprašanju umika svojih čet, ki se borijo na španskih tleh. Oč

ITALIJA

s Razno. Nenadna vest o smrti goškega rojaka in bivšega dušnega pastirja g. Jožefa Ferjančiča, ki je umrl v Ameriki 24. septembra, je vso župnijo globoko pretresla. Pokojnik je v župniji visoko dvignil versko življenje. Žal, da mu je sovražna sila pretrgala dve in pol letno plodonosno delovanje v župniji. Te dni so se zbrali hvaležni verniki k slovesni zadušnici in mnogi so zanj darovali sv. obhajilo. Pevci so mu zapeli poleg lepe »Nad zvezdami« še dve nagrobnici njegovega brata g. kanonika Frana Ferjančiča »Naj v pokoju« in najlepšo našo nagrobnico »Z Bogom, brat predragi«, kateri je pokojnik zložil lepo besedilo. Zanimivo je, da sta bila oba brata posvečena za mašnika leta 1890, in sicer g. Fran 19. julija v Ljubljani, in pokojnik 20. julija v Gradcu, ter sta imela v enem tednu nove ma-

je zapustil ta svet 41letni zidarski podjetnik Generoz Iskra. — V Kranju je odšla po večno plačilo Frančiška Žužek, bivša kuharica v Vodcah, iz Strmca pri Velikih Laščah. — V Št. Ilju v Slov. goricah je na veke zatisnil oči veleposestnik in cerkveni ključar Ivan Bauman. — Na Bledu so pokopali 87letnega Antona Kokalja, upokojenega učitelja mečanske šole. — V Čučji mladi pri Škocijanu je na veke zatisnil oči posestnik Jožef Povšič. — V Trzinu je sklenil svoje življenje posestnik Franc. Deu. — V Št. Vidu nad Ljubljano je umrla vdova po kleparskem mojstru Frančišku Kremžar. — V Ljubljani so zapustili solzno dolino: Nadučitelj v p. in pisatelj Ivo Trošt, upokojeni žel. uradnik Ivan Lipovšek, šestošolec Boleslav Rak, upokojena tov. delavka Marija Škrjanc, vdova po poštnem nadkontrolorju Elza Lapajne in uslužbenec nab. zadrage drž. železnice Ivan Arhar. — Gospod, daj jim večni mir!

še g. Fran na Gočah in pokojnik kot lazarist v Gradcu. — Pod policijsko nadzorstvo je bil postavljen župnik Peter Sorli, opominjan je bil godoviški župnik Ivan Dežela, enaka kozen je doletela Štefana Tonklija, na policijo je bil klican in tankaj zaslišan cerkljanski kaplan Krečič, kvester pa je na njegovem stanovanju obiskal župnika Likarja v Spodnji Idriji ter ga na običajen način posvaril. Kakor žujemo, so ti ukrepi v zvezi z jezikovnimi razmerami v Julijski Krajini in tičejo praktične razlage prijateljske pogodbe med kraljevino Italijo in kraljevino Jugoslavijo. — Solkansko župnijo upravlja dekan Jakob Rejec, župnijo Zg. Tribuško pa novomašnik Fran Bizjak iz Idrije. V Idriji je nastavljen za kaplana Mirko Filej, župnik v Slovrencu v Brdih E. Ferjančič oskrbuje tudi sosedno Fojano, za župnega upravitelja v Logah pri Breginju je imenovan novomašnik Jože Kuzman iz Idrije, za župnega upravitelja v Brestovici na Krasu pa B. Špacapan, doma iz Mirne. Župnijo Trento in Sočjo upravlja novomašnik H. Srebrnič iz Medane v Brdih. Za župnika na Colu nad Ajdovščino je imenovan Anton Zagar, v Podbrdu pa Stanislav Vrtovec, za ekonomskega vikarja solkanske župnije je imenovan Anton Rutar, za kornega vikarja v goriški stolnici pa dr. Fran Močnik. — Strela je ubila posestnika Antona Premrova v Čepnu pri Košani.

POLJSKA

s Učitelji stavkajo. Časopisje poroča, da je nastopila stavka učiteljskega osebja osnovnih šol in da je bilo v dveh dneh okrog dve tretjini osnovnih šol zaprtih, ker so učitelji stavkali. Stavka je izbruhnila zaradi tega, ker je vlada razpustila učiteljsko organizacijo, ki šteje 53.000 članov. Preiskava je namreč dognala, da so se v organizaciji ustanovile komunistične celice. Policija je napovedala nadaljnje korake, ako se učitelji takoj ne

Mussolinija je sprejel poročilo, da Italija pošilja vedno nove čete v Libijo in na egiptovsko mejo, to pa, kot pravi poročilo iz Rima, zaradi mednarodne napetosti. Anglija in Francija še vedno mirno čakata v upanju, da bo italijanski ministrski predsednik njuno povabilo na sestanek treh držav sprejel in da bo ta sestanek naposled dosegel, da bodo Italijani odšli iz Španije. Kakor hitro bo to vprašanje rešeno, potem in šele potem bo Anglija v položaju, da se razgovarja tudi o drugih vprašanjih, ki so tvorila vsebino nedavne izmenjave pisem med njim in Mussolinijem. Ta pisma so bila ljubezniva in upapolna. V svojem pismu je Chamberlain Italiji obljubil, da bo Anglija priznala generala Franca in zaščito Abesinije. Kot predpogoj pa je zahteval, da italijanske čete odidejo iz Španije. — Bog ve, če innajo angleški vodilni politiki pravi pojmi o boljševiški nevarnosti!

AMERIKA

s Državni nameščenci nimajo pravice do štrajka. Predsednik Roosevelt je te dni izjavil, da je vsak štrajk onih vladnih uslužbencev, ki so se organizirali v zvezi, protipostaven, in da vlada v svojih uradih ne bo trpela štrajkov. Tudi glede skupnostnega (kolektivnega) pogajanja se je Roosevelt izjavil, da je nemogoče pri vladi. Le parlament ima pravico določevati plače in delovne razmere med vladnimi uslužbenci, in vsak štrajk bi bil proglašen nepostavnim. Vlada ne bo trpela nobenega nasilja med svojimi uslužbenci, ki se sicer lahko organizirajo, toda nimajo pravice do štrajka.

s Drobiz. V Clevelandu sta umrla John Možina iz Zakoga pri Škofljici pri Ljubljani in Ana Sadar roj. Cirček iz Mačkovca pri Žužemberku. — V La Salle III. je nagloma preminul Josip Štukelj. — V Jolietu III. je odšel v večnost 81 letni Josip Pamian iz Bele krajine. — V Wick

Havenu Pa je umrl 53 letni John Bizil iz Soteske pri Moravčah. — V Reliance Wyo je preminula 49 letna Minka Porenta iz Puštala pri Škofji Loki. — V Clevelandu O. je zapustila spolno dolino 43 letna Helena Fajdiga roj. Skebe.

RUSIJA

s Zadnjega katoliškega duhovnika so umorili. Pariški časopis »La Croix« objavlja iz verodostojnega vira vest, da je bil zadnji katoliški cerkveni knez, ki je še živel v sovjetski Rusiji, Aleksander Irriřon, dne 20. junija tega leta usmrčen. Grozodejstvo je šele sedaj prišlo v javnost. Sovjetska policija je škofa Irriřona zaprla že leta 1935. Obtožen je bil, da je »vohunil v priloge Nemčije«. Dne 15. avgusta 1935 je bil obsojen na smrt, toda tajna policija smrtno obsodbe ni izvedla, ampak jo je držala tajno v svojih arhivih. Smrtna obsodba je čakala na izvedbo dve polni leti. Nikdo ne ve, iz kakšnih razlogov je sovjetska oblast usmrtila tako dolgo zavlačevala. Šele letos, dne 17. marca, so službeni listi objavili smrtno obsodbo, toda niti sedaj škof ni bil usmrčen, marveč je moral trpeti še nadaljnje tri mesece, dokler ga ni tajna policija dne 20. junija, ki ga je v ječi ustrelila z revolverskimi streli, rešila strašnih muk.

DROBNE NOVICE

Mussolinijev sin Bruno je odšel kot prostovoljec v Francovo Španijo.

Nad 1000 španskih otrok je te dni dospelo v sovjetsko Moskvo.

Nad 50 milijonov din so nabrali v Angliji za podporo komunistični španski vladi.

10 novih podmornic so dogradili in postavili v službo Nemci.

Francoska vlada je sklenila, da bo izgnala vse španske begunce.

PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

Pijte samo

zdravilni

PLANINKA

čaj

v plombriranih paketih po Din 20 — in Din 12 —

Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana

Za 42 milijonov dolarjev srebra je poslala te dni kitajska vlada v angleški London v shrambo.

Stroški za sprejem Mussolinija v Berlinu so znašali baje nad 100 milijonov din.

Grčijo hoče napraviti za prvo združeno državo, je izjavil grški ministrski predsednik Metaksas.

Predlog o združitvi angleške delavske stranke s komunistično so odklonili z 1,730.000 glasovi proti 373.000.

Dva parnika za 10 milijonov dolarjev je naročila sovjetska Rusija v Ameriki.

Sovjetski parnik poln vojaštva je plul te dni skozi Dardanele ob francoski obali v špansko Barcelono.

d Tvrdka Oroslav Dolenc, Ljubljana, Wolfova ulica 10, je pripravila za praznik Vseh Svetnikov prvovrstne nagrobne sveče v izbranih barvah in oblikah.

RAZNO

L. Ganghofer:

46

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

»Kar sem dejal, ni treba nobenemu zbužati bojazni. Prisego molčečnosti bom držal in večje zapustim s petelinjim peresom. Toda stati ne morem tam, kjer vidim krivico in prihuljen strah. In ker bi moral družno hoditi z vami, dokler se prištevam k občestvu,« v hipu je potegnil gorečo poleno iz grmade, udaril z njim po žrtvenem kamnu, da je sajavi plamen pri priči ugasnil, in zagnal nato tleči les tjaven čez možo, »se odtrgam od vas in vašega občestva in nočem od te ure naprej z vami ne stati in ne zborovati, ne biti se in ne braniti, ne se veseliti in ne žalostiti, in hočem samosvoj hoditi po poti, ki je prava!«

Preden je utegnil Senaver kaj odgovoriti, so je bil Zigenot obrnil in krenil proti gozdu. Mrtvaško tiho je bilo za njim, samo pojemajoči zborni ogenj je šuštel in prasketal. Čim je pa stopil Zigenot v hosto, je nastal pri žrtvenem kamnu divji hrup...

Urno je stopal ribič po ozki gozdni stezi, na katero je nizki mesec metal le skromno svetlobo. Ni še bil prišel daleč, ko je čul, da cokla nekdo za njim. »Ribič! Ribič!« Ajgel je bil, oglar.

»Kaj hočeš? Nihče ne bo spremenil, kar sem storil! Tudi ti ne!«

»Da bi sprominjal?« se je zasmejal starec. »Storil sem kakor ti in sem bil večar poslednjikrat. Brozga, ki so jo zvarili norei tu gori, mi nič ne diši. Zdaj vem: od

nas vseh je bil pameten samo tisti, ki ni prišel, stari Gobl. Toda svojo pamet je plačal s sramoto. Če bi le bil vzel jabolko, ki mi ga je ponujal!« Zopet se je oglar zasmejal. »Ali, kakor se je že pač zgodilo — zdaj stojim raje na tvoji ko na strani le-onih. Zato me vzemi za druga in dovoli, da se preselim k tebi v ogradi!«

Zigenot se je obotavljal, preden je odgovoril. »Res bi te potreboval, oglar, toda povedati ti moram: tla na mojem dvorišču so vroča.«

»Zakaj?«

»Oborožen stojim v boju z Vacemani.«

»Z Vacemani? Slajše besede za uho mi ne bi mogel povedati! Tu moja roka — tem rajši se ti pridružim!«

»Pa pojdi!«

Segla sta si v roke; potem sta se spuščala proti dolinam skozi noč. Ko sta na nekem boču prispela na majhno jaso, sta prestrašeno in prisilno očala obstala.

Zamolkel bobot, kakor bi zagrmelo, se jima je sprožil globoko v zemlji pod nogama, in še preden je utihnil, se je potresel in zdrgetal trdni svet pred njima. Drevesa v gozdu so zajela, za trenutek je zamrl v dolini šum Ahe, in povsod po pobočju se je kotailo prosto ležeče kamenje. »Ribič!« je zavpil oglar in prijel tovariša za komolec. »V gori se giblje! Če ti tu gori pri ognju hočejo ali ne — zlati čas so napoveduje!« Obe pesti je stegnil proti Untersberku, ki se je daleč v temi črno dvigal iz doline, po vrhuncih gomoleče osvetljen z zadnjimi pramenimi gasnoče mesečne luči. »Zgani se, boter Vute, zgani se! Sto let je minulo, in hruska čaka!«

V zemlji je zabobnelo in zopet so se stresla tla. »Moj dobri Gospod, ti moj Bog!« je jeknil Zigenot. »Moja mati! Moj dom!« In pognal se je in zdrvel po strmih pobočju navzdol, da ga oglar ni mogel več dohajati.

PODOMOVINI

Zamudnikom!

Cenjene naročnike, ki še niste v celoti poravnali naročnine za leto 1937, upravlja v ljubečnem opozarja, da bo list v najkrajšem času ustavila vsem, ki ne bodo imeli poravnanih svojih obveznosti do svojega lista. Prizadej naj takoj po prejemu te številke nakažejo dolžni znesek.

Iz raznih krajev

Slovenec v Zagrebu. Prva prireditelj Slomškovega prosvetnega društva v nedeljo, 3. oktobra, je znova pokazala, da društvo bajno živi in nemoteno nadaljuje svoje delo. Četudi je med letom odšlo iz Zagreba nekaj najboljših igralcev in pevcev, so takoj drugi, novi člani stopili na izpraznjena mesta. Igro »Črna ženca« se igralci prav dobro podali in g. Redenšek, ki je igro spisal in prišel na našo predstavo, je bil z uprizoritvijo »vav zadovoljen. Dobro se je uveljavil tudi Rokov mešani pevski zbor, ki je krepko odpel »Triglav« in »Ljubezen do domovine«. G. sodnik Ranič A., predsednik Slomškovega društva, je imel zelo lep in globok govor o vzvišenih namenih in delu društva: ljubko pa sta se postavila z deklaracijami Kramarjeva Angelica in Pemičev Adolf. Dvorana je bila polna. — V nedeljo, 17. oktobra, bo Slomškovo prosv. društvo proslavilo 20 letnico Krekove smrti, teden pozneje (24. oktobra) pa bo imelo svoj redni letni občni zbor, na katerega že sedaj vabimo vse zavedne zagrebške Slovence.

Raka pri Krškem. Trgatev smo, ker je zaradi stalnega deževja hotelo marsikje grozde segniti, že končali in je kapljica pod obroči. Kdor ne more med letom na oddaljenost božjo pct, se hoče oddolžiti pri Rokovnem Kraljevi prvo oktobrsko nedeljo na Stopnem. Pa je tudi letos pobito na to staroznano božjo pot staro in mlado. Slovesno cerkveno opravilo je daroval novi škofjanski g. župnik. Kdor je hotel, so mu po službi božji postregli s pečenim jancem.

Zgoraj na večiču so možje, ki so bili polegli poleg ognja in se krepčali z medicno, prestrašeni poskakali kvišku, ko se je potreslo in se je nenadoma sesedla nalozena grmada. Bledi in trepetajo so stali in strmeli drug v drugega, in ko so se v drugo zamajala tla, so kriče pograbili, kar je sleherni najprej dosegel, oden svojo kljukačo, drugi taklajajočo se medicno ročko, tretji napol zgoznelo poleno, četrti kapo, ki jo je bil zgubil njegov sosed, peti skaklajoč kamen; noben ni gledal, po čem so segale njegove roke, sleherni je v brezupnem strahu hotel samo otetati in reševati, sleherni je pograbil, kar se mu je baš privarilo pred noge, in tako so planili od ognja in se med krikom in vikom razbegli na vse strani.

Zapuščeno in tiho je ležalo večiče. Kar je zašumelo v deblu od starosti trhlega drevesa, kakor bi se bilo zganilo življenje v votlem lesu; potem so zapokale vejice in po deblu je zdrknil slovek; smuknil je čez večiče, stekel navzdol in izgubil v gozdu. Čez čas se je oglasil nižje na pobočju bežeči topot konjskih kopit.

Povsod po dolini so vptli ljudje. Kdor je spal pod streho, se skočil pokoncu in planil iz koč. Eni so stali, tresoč se od strahu, in buljili ven v noč, drugi so begali okoli lesenih sten, poskušajoč, ali še držijo trdno po spahih. S planin je odmevalo, napol zatopljeno po razdalji, mukanje splašanih krav, in visoko v peceh so bobneli in brumeli kamniti plazovi, ki so se prožili čez navpične stene. V Gadenu so po ogroženih hišah netili ogenj in metali na plamen suhe čarovne zeli — v Melinju so padali na kolena in molili, ali pa so hiteli v cerkvice, pri kateri je zapel zvon, ne da bi bil kdo potegnul za vrvi. In preneki Melinjec, ki je sklepal roke v pobožni molitvi, je škilil po čarovnih zelijih in ognjiščih možicah v zakajenem kuhinjskem kotu, in prenekemu Gadencu, ki je baš hotel vreči čarovno zel na ogenj, se je obotavljala

Češnjice nad Blagovico. V nedeljo je bil za nas zopet lep dan. Popoldne so g. župnik blagoslovili novo lepo znamenje in kip sv. Alojzija. Znamenje so postavili Rakitovčani, ki so že več let mislili na to, letos pa se jim je želja spoinila. K temu pa je največ žrtvoval pokojni Lojze Zibert, p. d. Jurčev, ki je pred nekaj meseci umrl v ljubljanski bolnišnici. To bo živ spomin na pokojnega Ziberta iz Rakitovca. Znamenja pa bo služilo lepemu namenu, ko bo vsako leto v njem blagoslov na praznik sv. Rešnjega Telesa.

Prečiganje pri Litiji. Poljski prideški so popravljeni, čeprav nam je slabo vreme delo onemogočalo. Ko smo omlatili strmino, smo bili razččarani, kajti ni bil pridelek tako kot bi bil lahko. No, pa a povzdignjenimi rokami hvalimo Boga, da nas le obvaroval tobe in drugih uim. Krompir smo iz tokre zemlje kopali. Pridelek bi bil obilen, če ga ne bi toliko miši snedle. Sedaj ga dan za dnem cele košare gnetlega iz kleti nosimo. Če nam bo krompir še naprej tako gnit, ne bo kaj spomladl saditi. Zelje so nam do pečije pojedle gospenice. Istotako bo malo kovanja. Jabolki je nekaj, pa je tako nizka cena, da se zelo malo dobi za nje. Tudi gobe, ki smo se nanje zanašali, ne rastejo, ker je ves čas tako hladno.

Lipovec. Naš vodovod je končan. Pokazalo se je zares nekaj tehtnega in stalnega, kar ne bo le gospodarska korist, marveč tudi kraj naše vas. Slovesna blagoslovitev bo v nedeljo, 17. oktobra, ob dveh popoldne. Po blagoslovitvi bo pa še nekaj zanimivih točk. Naša vodna naprava je ena najmodernejših v celi banovini. Na udeležbo vabimo okolišane in prijatelje.

Smihel pri Žužemberku. V zaslužni pokoj odhaja šolska upraviteljica gdč. Franica Bozljaj. Pred 19 leti je prišla naša Franica v Smihel. Kakor skrbna mati je vzljubila otroke in jih začela učiti in vzgajati, saj je bil mladi rod v povojnih letih vzgoje še posebno potreben. In pravi, resnično krščanski vzgoji je ona z vse vnueno posvetila svoje odlične sposobnosti. Z gorečo besedo in lastnim vzgledom je učila mlada srca poštenja, delavnosti in čistih, jasnih pogledov v vsa življenjska vprašanja današnje dobe. Pri tem je vedno z vzgledom kazala otrokom in staršem pot do

Njega, ki edini more dati blagoslov in resničen uspeh slovesnemu prizadevanju v blagostanju in nesreči. Pa tudi za časte zudeve je imela vedno odprto svoje dobrohotno srce. Kdo bi prešel vse nasvete, ki jih je z ljubeznijo dajala ljudem v gospodarskih vprašanjih in v časih boleznih, preizkušeni in tegubi! Pri tem ni nikdar vedela levica, kaj dela davnica. Tudi v učiteljskih vrstah je bila čislana in vedno dobrodošla. Ni čuda, da jo je učiteljstvo žužemberške doline imelo več let za predporednico svojega društva. Ko odhajala, draga Franica, iz naše doline v svoj novi dom v Ljubljano, se Vam Vaši učenci in prijatelji iskreno zahvalujemo za vse nauke in vzgled, ki ste jih nam v toliki meri dajali. Želimo, da bi Vam Vsemogočni, kateremu ste posvečali Vaša prizadevanja, poplačal Vaš trud in blagoslovil Vašo življenjsko jesen s svetlem zdravjem, milostjo, srečo in zadovoljstvom.

Smihel nad Mozirjem. Naše lepe kraje vedno bolj posečajo izletniki. Prav veliko bi naš kraj pridobil, če bi imeli primerno cesto iz Mozirja v Smihel, katero namerava graditi banška uprava in ki so jo v veliko zadovoljnost vseh letos že trasirali. Gotovo ni zlepa v banovini kraja, ki bi bil ceste tako potreben kakor jo je naš kraj. Strmi malovozni so zaradi velikega prometa postali popolnoma neuporabni za promet z vozili. Vseled tega naša gospodarstvo leto za letom veliko trpi. Težavi prevozi pocenijo vse, kar prodajamo in potražaje vse, kar kupujemo. Politično smo kljub oddaljenosti od prometa vendar dobili tudi »nacionaliste« v naš kraj. Par ljudi, ki so se popolnoma udinjali JNS, je v letih nasilja napravilo našim ljudem in organizacijam marsikako krivico. Na veliko veselje ljudstva so te baže ljudje izgubili iz našega kraja. Da so se naši ljudje v našju tako junaško držali, gre zahvala zlasti našemu čopisju, ki prihaja v našo faro v obilnem številu. Tudi jubilant »Domoljub« ima pri nas mnogo naročnikov. Liberalnega časopisa pri nas kar nič ni.

Črnača vas pri Kostanjevici. Morda niti ne veste, kje je ta vas? Vas je bila nekaj zelo kuznematrjena, tako da je rekli neki tukajšnji veljak, da je to najbolj zanemarjena vas v celim okraju. A za zboljšanje vasi se ni v vseh letih prav nič naredilo. Sedajni župan pa se je lotil z vso vnueno. Po vasi se je izvedla kanalizacija, pot se je razširila in nadela tako, da je dobila vas kar drugo lice. A voda, vodaj! Za ljudi je bil nad vasjo majhen studenček. Ta studenček je postal ljudem v blagoslov. Pri njem se je s pomočjo higijskega

roka, in njegove oči so se v upu in dvomu dvignile proti nebu.

V Senavu se je bil prebudil stari Gobl pod jablano, v mokri, poležani travi, med nesnago in gnjoičimi jabolki, sredi zaudarnega smradu razpadajoče kože. Napol se je vzpel in se trudno posmejtal: »Glej! Znaj se pa zares mezi gorat! Zlati čas? Pride ali ne pride, meni je vseeno! Legel je in zaprl oči. Ko je stresel tla drugi sunek, je priletelo par jabolk izmed vej v travo. Na krhki hiši se zabreščala bruna, potem se je zganila streha, trhlo steno so se razveznile, in počasi se je sesedla vas koča. Brez posebnega hrupa, trudno, kratko je zaropotalo, in zopet je bilo vse tiho. Starec je nekoliko privzdignul glavo. »Če bi bil spal nočoj tam notri — še ubilo me ne bi! Vzdihnul je in se obrnil na drugo stran.

Po sosednih dvoriščih so kričale in vreščale ženske; v trepetajočem strahu so postajale pred ogradnimi vrati in klicali ven v noč možje, ki jih še vedno ni hotelo biti od nikoder. Med vsemi je bila najbolj glasna ena: Hilmutruda. In ko je vpila in vpila, so ji uhajale oči v plahi bojazni venomer čez črne šume proti Falkenštajnu ...

Tam v gradu je motno trepetala luč: lila je iz Rekinove izbice, kjer je poleg einastega zrcala gorela svetilnica; budna je ležala Reka na svoji postelji, njene gole lakti so blestele, in razmršeno so ji padali razpuščeni rdeči lasje čez medvedjo kožo dol na desko. Ko je sunek zamajal trdno hišo, je stegnila roke proti stropu in zajočala: »Zruši se vendar! Zruši! Da bom imela mir! In ihtel je omahnula zopet na ležišče.

Njenega očeta in njenih bratov nista prebudila ne bobot v zemlji in ne potres; bili so pijani in so ležali v toplem spanju. Toda hlapi in dekle so kričeč prbežali iz svojih podzidnih prekatov in hlevov. Ko je planila s

ba na svojih progah. Take vagone, kjer so igrali kino in kjer so plesali, so na teh progah že imeli. Najnovejša pridobitev so pa kopalni vagoni, ki so dolgi 22 m in široki 3,5 m in je pivalni bazen globok 1,5 m.

Nerešeno vprašanje pa je še danes, če so lepolice tudi že v te starih časih poznale steznik (modrc). Nekateri trdijo, da so ženske že takrat poznale pripomočke, ki so dajali telesu vitko obliko. Rimski pisatelji pišejo v tistih časih, da si nadevajo ženske steznike, ki si jih stisnejo okrog života tako, da si katera celo zlomi rebra in zbolni na hrbtnici. Toda najbolj je bila v navadi dijeta, parne kopeli in masiranje.

Maš spiritisti. »Včeraj so nam je na spiritistični seji javil Beethoven.« — »In kaj je rekel?« — »Prosil je moje ženo, naj ne igra več njegovih sonat.«

Zanimiva razstava je bila otvorjena v Londonu. Minilo je namreč sto let, odkar so v Angliji uvedene poročne matrice. Pred l. 1837 so se vršile poroke na prav romantičen način. Mladi ljudje,

avoda in banovine napravil nabiralnik, ki oddaja vodo v rezervar v vasi. Krasno je izpeljano. Naposledjo nekdanje mlakuže je danes lepo izdelan rezervar in v njem bistra studenčnica. Ni čuda, le so ljudje silno veseli, ko vidijo izvršeno delo, četudi jih je stalo mnogo truda in dela. V nedeljo, 8. oktobra, popoldne je bila lepa slovesnost. V okrašenih vasi, ob lepih mlajih, se je nabralo ljudi ne le iz bližnje okolice, ampak tudi iz oddaljenih vasi križevske in kostanjevske župnije. Domačin vsled je ves navdušen pozdravil navzoče. Župan g. Likar je najprej izročil pozdrave g. bana ter nato v navdušenem in zasnetem govoru — kakor je on zna — vzpodbujal ljudi k slogi in ljubezni; le v skrupnosti je moč, le v vzajemnem delu, ki ga darja ljubezen, se ustvarjajo velike reči. Gospod župnik iz Sv. Križa je nanizal lepe nauke. Gospod župnik iz Kostanjevice je nato izvršil blagoslavljenje studenc, rezervarja, polja in vasi. Pete litenije so zaključile lepo slovesnost. Ljudstvo se je še dalj časa razgovarjalo o lepem dnevu, polno hvalečnosti do svojih voditeljev, katerim je zopet in zopet zatrjevalo zvestobo.

Čerklje pri Kranju. Vodovod se pri nas potopi, a vztrajno gradi. Po dovršenem zajetju bo redaj tudi kmalu gotov rezervar. Da pa ne bodo nezadovoljniji ovrzali dela, je na zadnji občinski seji odbor sklenil, da občina prevzame od zadruge gradnjo vodovoda. Letoanja letina je bila tudi pri nas pičila. Bolj skromno bomo morali preživeti zimo. Hvala Bogu, da smo bili vsaj elementarnih sezgod obvarovani. Zadnje deževje je pa napravilo precej škode na krompirju, ki je pričel gniti, in ajdi, ki bo kalila. Pa tudi ozimnice ne moremo posejati. — Od nas je šlo precej fantov na manevre na Dolensko, ki so se pa vsi zdravi vrnili. — Zvedeli smo, da bodo fantje tudi pri nas ustanovili »Fantovski odsek« in sicer v nedeljo, dne 24. oktobra, ob 3 popoldne imajo v Ljudskem domu ustanovni občni zbor, na katerega so povabili tudi govornika iz Ljubljane. Prav je tako, fantje, le odločite se začetni poti naprej!

Smartni pri Kranju. Pred 200 leti je bila zgrajena naša farna cerkev sv. Martina, ker prejinja, ki je stala ob Savi, blizu tam, kjer je sedaj kofodvor, ni več zadostovala. Posvečena je bila v nedeljo pred sv. Lukežem 1. 1737, dan nato sta bila posvečena v cerkvi v Stražišču oltarja in kapeli sv. Frančiška in sv. Valentine, v torku pa cerkev sv. Jošta, ki je bila tudi isto leto skoraj iznova zgrajena. Torej trojni jubilej, ki se bo obhajal slovesno v nedeljo, 17. oktobra. Kot priprava na to slovesnost je bil sv. misijon, zaključen 16. okto-

bra s sprevodom v cerkev sv. Jerneja v Stražišču. V soboto, 16. oktobra, zvečer bodo pete litanije, potem molitve za vse umrle farane, ki so pomagali cerkev zgraditi in vzdrževati skozi 200 let. Cerkev in grobovi na pokopališču bodo razsvetljeni, zvonitve po vseh cerkvah fare in kresovi bodo pa oznanjali veseli jubileje. V nedeljo, dne 17. oktobra, bo zjutraj ob pol osmih tih sv. maša na prostem, tam, kjer je stala prvotna župna cerkev in kamor so pokopavali do l. 1737 umrle iz cele župnije, ki je takrat obsegala tudi sedanje župnije Mavčiče, Besnica, Ovsišče in vasi Okroglo, Struževo in Zeje. Ob tridesetni na 9 bo pred župno cerkvijo sprejem prevz. gospoda knezoškofa, ki bo imel ob pol 10 slavnostno pridigo in pontifikalno sv. mašo. Popoldne po litanijah bo v Šmartinskem domu akademija in predavanje o zgodovini župne cerkve s skioptičnimi slikami. Povabljeni so na to slovesnost tudi še posebno farani onih župnij, ki so nekdaj spadale pod cerkev sv. Martina, pa so sedaj samostojne. Šaj so tudi ti pred 200 leti sodovali pri zgradbi cerkve.

Prežganje pri Litiji. V zadnji, to je 40. štev. letošnjega »Domoljuba« je bil iz Prežganja dopis, v katerem neki anonimni dopisnik poroča o »gospodu«, ki da se vozi po naših potih z motornim kolesom in pri tem neupravičeno kriči nad ubogimi vozniki. »Gospod« pravi pri nas ljudstvo samo duhovniku, medtem ko vsakega drugega točneje označi, na primer: gospod župan, gospod glavar itd.; duhovnik je pa samo »gospod« in edini duhovnik na Prežganjem sem jaz. In res mi je od človeka izven prežganjske fare v zvezi s tem dopisom došel očitek, kako da morem z ubogimi ljudstvom tako postopati. Zato izjavljam — ne zaradi mojih dragih Prežganjcev, ki vsi vedo, da nisem jaz ta »gospod«, ampak zaradi širše javnosti, ki tudi bere »Domoljuba«: V vsem svojem življenju se nisem nikoli peljal niti z biciklom, kamorbi z motornim kolesom! Anonimnemu dopisniku bi pa svetloval, da drugič, ko bo še pisal o kakšnem gospodu, istega točno označi. Jožef Stupica, prežganjski župnik.

Prežganje pri Litiji. Z ozirom na naš dopis z dne 6. oktobra smo prejeli sledeči popravek:

Naš fotograf bi obiskal one, ki so sporočili, da ga žele imeti deloma v petek dne 15. oktobra, deloma v nedeljo dne 17. oktobra. Prosimo, da ostaneta ta čas blizu doma, da ne bo imel fotograf nepotrebnih zamud.

Ni res, da pridrvi z vso silo zadnje čase s Prežganja po Besnici neko motorno kolo, pač pa je res, da vozi motorno kolo šolski upravitelj Jereb Bogomir v zmerni hitrosti, katere odgovarja osebnosti varnosti lastnika in drugih vozil zaradi slabe in nepregledne ceste. Ni res, da je na neimenovaneega moža, ki se je z lesom natovorjeim vozom umaknil na skrajni rob ceste, kričal: »Ali ne veste, da se morate motornim vozilom s ceste umakniti,« pač pa je res, da je podpisani ob neki priliki posvaril nekega voznika, ki je v pijanem stanju drvel s praznim vozom po cesti in vozil po nepravilni levi strani. Ni res, da se podpisani krega nad našimi poti, »ker je naš župan Galec, pač pa je res, da pota v tej občini tiso v dobrem stanju in je temu kriva le slaba denarna moč občine, ki ne more z lasnimi dohodki urejevati in vzdrževati poti. — Jereb Bogomir, šolski upr.

Zalec. Naša naročnica ga. Antonija Cepin ima na svojem vrtu tri leta staro slivovo drevo. Kljub razmeroma mraznemu podnebnju je drevesce 9. oktobra začelo poganzati neštelo lepih belih cvetov, čemur se čudi vsa okolica. Le žal, da bo takrat, ko bi naj cvetje prineslo svoj sad, vse zelenje pomoril božični sneg in mraz...

Grosuplje. Pri nas je močno razburilo duhove, ker namerava naša gasileka četa nabaviti motorno brizgalno. In po pravici. Za tako kupčijo pač ne more biti noben navdušen. Motorko kupujejo v časih, ko so se razni kovinski predmeti znatno podražili. Del kupnine nameravajo plačati s hranilno knjižico, pri kateri bi se izgubilo 7000 din, razen tega pa bi ostal še dolg. Z gospodarskega etališča moramo tako kupčijo odkloniti. Če smo do sedaj bili brez motorke, bomo lahko še malo počakali. Boljše bi bilo, da ee poveča gasilski dom, ki bi nam nosil etalne mesečne dohodke, iz katerih bi se mogli vršiti razni nakupi. Sicer pa bomo vnesli v to vprašanje malo več luči. — Naša cerkev ima že nekaj časa električno razsvetljavo, kar jo dela prikupljivo. Samo škoda, da je premajhna. Vprašanje ustanovitve fare da Grosuplje je kar zastalo. Ne premakne se z mrtve ločke. Gotovo je, da je fara pri nas krvavo potrebna. Zato bi bilo prav, da ee merodajni krogi zganejo.

Rotve. Pokopali smo 10. oktobra posestnika Janeza Novaka. Pokojni je bil globoko veren, pošteniak in dober gospodar. Vereke dolžnosti je točno izpolnjeval, bil je član apostolstva mož. V njegovi hiši niso nikoli ob nedeljah delali, tudi ne sena sušili, kar ee pri nas vedno pogosteje opaža. Nedejsko delo odbija blagoslov božji od hiše. Najbrž so vzrok temu vedno pogostejše vre-

ki so ee hoteli poročiti, so ee bhajali na tako zvanem ženitvenem trgu, kamor so dotli poročni uradniki ter izvedli popisovanje novoporočencev. Skratki so izstavljali poročne listine ter mladim zakoncem izrekli voščila in navodila oblasti.

Beseda »dumbell« — po naše topoglavac (trepac, bedak), stane Newjorske meščane vsako lele tri sto tisoč dolarjev. »Dumbella« je v Ameriki največkrat izgovorjena žaljivka in psovka. Od 50 tisoč tožba zaradi življvjk na leto, jih odpade 20.000 na besedo »dumbell«. Ker je pa treba v Ameriki povprečno plačati za tožbo žaljivko 15 dolarjev, stane ta mala besedica 300.000 dolarjev.

Brzojavka. Trgovci z živino Patrič je poslal svoji ženi iz Banata sledečo brzojavko: »Ker vlak ob desetih ne vzame s seboj, pridem en dan kasneje domov.«

Proti vročini. Da človek ne omaga zaradi vročine, je po nasvetu zdravnikov zelo dobro uživati mnogo soli in sicer, da se jedi zelo sole, ali pa se čez sol v pivo ali vodo ter pije. Sol je zelo odpora sila proti vročini.

svoje senene postelje stara Ula, je zavpila, da je šlo skozi ušesa: »Moj škorec! Moj škorec!« V temi je stisnila ki sebi malo kletko, v kateri je med lesenimi palicami piškno fofotal njen miljenec, dočim se je iz kleti pod njenimi nogami čulo glasno javkanje zaprtega dečka.

Hrup je polnil grajsko dvorišče, in pod zidovi se je zibalo v svojih globinah vzburkano jezero z bučečimi valovi, ki so prelivajoč se skozi ločje butali na prod in se zaganjali čez pesek tja do znojča križa. Motno sta blestela v temi oba obtesana bruna, v tem ko je pri ribičevi hiši rdeče žarel ogenj skozi odprte duri in vsa okna.

Mati Mathilta in Edelrota sta bili bedeli pri plapolajočem ognju v kuhinji, medtem ko so Viho in planšarja stražili na klopi pred hišo. Ko je zabobnela zemlja in so vztrepetale skalne stene, so močije prestrašeno skočili v vežo, da bi zanesli mater Mathilto v nastlanju pod milo nebo; toda zavrnila je hlapec, in gibajoč z nemimi ustnicami, je metala sol na žerjavico in polagala čarovne zeli v ogenj. Rotica je pa z Vihotom pohitela pred ogradna vrata, in v noč je zadonel njen trepetajoči glas: »Zigenot! Zigenot!«

Ko se je odbil odmev od falkenštajnske stene, je zadržela zemlja drugič. Od strahu ihtoč se je oklenila Rotica Vihotove roke. Visoko nad jezerom nekje se je morala odkrušiti mogočna skala; bobnač in ropotajoč je grmela navzdol čez strme stene in treščila v odprto jezero, da se je čulo ponoči sem do pristajališča. »Tres! Tres!« je jeknila Rotica in objela z obema rokama drevo križa. Tudi Viho je urno prijel za sveti les.

Zdaj je bilo zopet tiho; le jezero je šumelo in tleskalo v ločju in metalo v temi svoje pene čez prod. »Misli! sem si, da se mora nekaj zgoditi!« je zašepetal hlapec, težko sopeč. »Tres je videl to sveto drevo in mu ni prijalo. In od jeze je skočil v jezero prav z visokega.«

»Pa vendar ne, da bi bil na planinah!« je zajecjala Rotica v trepetajoči bojazni. »Rudlib je tam gor!«

Se je spala ljubezen v tem mladem deklečkem sreč; toda njena skrb se je prebudila v uri nevarnosti in je na krilih nežne bojazni pohitela skozi noč, išoč fanta v daljavi. In v isti uri se je zgodilo, da je planil Rudlib na reginski planini iz koč. Okoli njega so vreščali pastirji in planšarke, mukele podivjane krave, bobneli kamniti plazovi — on si je pa pritisnil roke na senca, zastrel v temno globino in zabebljal: »O vse svete moči! Pa vendar ne bo Rotice kaj zadelo!«...

Ure daleč od reginske planine, na gozdnatem polbočju Gela, je sedelo na seneni postelji mlado dekletce z belo prevezo okoli čela, in drhteč s pridržano sapo vleklo na uhe rahle, napol zabrisane zvoke, ki so pluli sem iz Lokijevega lesa skozi noč...

Kakor v Melinju je zapel zvon tudi v Martinjem klostru, ne da bi bila potegnila roka za vrv. Ebervajr in brata so skočili s postelj. Ebervajr je hotel pohiteti v Valdramovo celico, toda že na pragu mu je stopil nasproti njegov duhovni brat, blede, z lesenim križem v dvignjeni roki. »Znamenja se množe! In božji glas kliče v noči kakor grom! Mar tvoje oko še vedno noče videti, tvoje uho še vedno ne čuti?«

»Čujem, kako se zbirajo moči tome na boj proti nebogljenim ljudem, in bom videl, kako kroti božja moč duhove uničevanja, kako izpričuje Bog človeškim otrokom svojo ljubezen!« Ebervajr si je položil štolo okoli vratu in stopil ven v noč; Svajker je sledil za njim z borovo baklo, brat Vampo je nosil posodo s posvečeno vodo. Obšli so kloster, in Ebervajr je poškrpil zemljo in izmolil zarotitveno molitev proti demonom globin.

(Nadaljevanje prih.)

menake nezgode, ker smo se Bogu po robu postavili s tem, da premalno praznujemo Gospodov dan. Pokojni je bil v svetovni vojni skoraj ves čas na bojnem polju. Dostikrat je rekel, da se ima Materi božji zahvaliti, da je prišel srečno domov, kljub temu, da je bil velikokrat v smrtni nevarnosti. Vedno si je želel srečno zadnjo uro in res je lepo, mirno v Bogu zaspat. Verski časopisi so redno zahtevali v njegovo hišo. — Kmečka zveza pri nas dobro napreduje. V poletnih mesecih smo imeli več sestankov pri posameznih posestnikih ob nedeljah popoldne v senci lip ali pa pod kozolecem. Tudi pozimi bomo nadaljevali s kmečkimi sestanki, ali to pri peči v večernih urah.

Mirna. Božja roka je segla v naše vrste in nam vzela Zofko Celarjevo, k smo jo vsi tako radi imeli. Saj je z vsakim bila tako prijazna! Zofka, v cvetu mladosti si odšla od nas, ni Ti bilo usojeno, da bi videla prostore pete gimnazije. Kako si skakljala še julija okoli cerkve, ko smo se pripravljali za novo mašo! Kjer je bilo treba, povsod si pomagala. Kdo bi si mislil pred dobrim mesecem, ko si tako lepo igrala na našem odru Anko v »Domu«, da nas boš tako kmalu zapustila! Požrtovalna si bila, polna idealov, vnetja za slovensko stvar, vedno vesela, še zdaj, ko si ležala vsa bolna pred smrtjo. Vsa lepa, kot angel si odšla. Zofka, v mira počivaj. Gospod pa Ti daj večni mir! Tvojim dobrim staršem in bratu pa od nas vseh — iskreno sožalje!

Trilšče na Dolenskem. V Pavli vasi je nenadoma preminul posestnik in občinski odbornik Škopore Franc. Ko je pri sosedu žlal prešiča, se je po nesreči urezal v roko. Prerezal si je žilo. Ker ni bilo nikogar pri roki, da bi mu pravilno prevezal rano, je izkrvavel preden so ga pripeljali k zdravniku. — Razni saniteni tečajji, kako ravnati vsili, če ni zdravnika pri roki, so nujno potrebni. — Na taboru v št. Janžu je dobilo naše prosvetno društvo novo zastavo. Naj bi se zbirali naši farani pod njo, v prosep našega prosvetnega dela še dolga meta, da pronikne med naše ljudstvo res prava krščanska prosveta.

Iz naših društev

Kranj. Prosvetno društvo v Kranju je pokazalo za otvoritev sezone slavno dramsko delo Cesar von Daza »Vzdajaj pri Novarric«. — Naša lepa župna cerkev je pridobila prejšnji teden dve novi okni, ki so res krasno izdelani po naročju ge. prof. Vrnika. Okni se krasno podajata k le-

pemu novemu glavnemu oltarju. — V soboto je umrl v ljubljanski bolnišnici g. Završnik Karel, nadučitelj v pokolu, stanujoč v Kranju. Pokopan je bil v ponedeljek popoldne na tukajšnjem pokopališču. Zalujoči družini iskreno sožalje! — Knjiga »Šenturski dogodki, ki jo je spisal dekan dr. g. Matija Škerbec, je vzbudila veliko zanimanje. Opozarjamo vse, ki želijo dobiti knjigo, da se naroča pri Tiskovnem društvu v Kranju; cena broširani knjigi je 20 din, v celo platno 30 din.

Brezovica pri Ljubljani. Prosvetno društvo na Brezovici vpripori v nedeljo, 17. oktobra v Kato-liškem domu ob 3 popoldne in ob 8 zvečer krasno dramo »Reka«. Ker obeta biti igra režijske in igralske nekaj novega, zato vabimo poleg doma-čiosv tudi okoličane.

Virmaše-Sv. Duha. Prosvetno društvo otvori gledališko sezono s krstno predstavo ljudske igre v 6 slikah »Valovi življenja« v nedeljo, 17. oktobra, in v nedeljo, 24. oktobra, ob 4 popoldne v Kmetijskem domu. Vljudno vabimo!

Preddvor. Prosvetno društvo Preddvor začne letošnjo sezono dne 17. oktobra z znano igro »Zlatorog«. Dne 24. oktobra igro ponovijo. Obakrat se prične točno ob pol štiri. — Zadnje doževje je našemu človeku delalo velike preglavice. Hvala Bogu, da se je zadnje dni zboljšalo, da bomo popospravili vsaj to, kar je ostalo in ni vzela moča. Nekateri so že pričeli posnemati hudiča, namreč igrati žganje. Čuti se, da nimamo prepotrebne sušilnice za sadje, da bi vsaj to, kar imamo, mogli tako uporabljati, da bi nam bilo v korist. Leto-viščarji, po večini otroci, so ožili. Nekaterim je prav, drugim pa ne. Sedaj smo ostali zopet sami. Grad pri cerkvi temeljito popravljajo še celo leto zunaj in baje tudi znotraj. — Pred tedni je umrla znana potovka Ivana Save. V Kranju je je podrl neznan kolestar. Bila je vsak teden trikrat peš v Kranju. Zanimiva bi bila statistika njene hoje v Kranj in nazaj. Umrl je tudi Kok Franc iz Potoč.

Dol pri Ljubljani. »Stari in mladi« je naslov zanimivi kmečki igri, katero uprizorimo v nedeljo, dne 17. oktobra, ob 3 popoldne v Prosvetnem domu v Dolu. — Preteklo nedeljo je zborovalo naše Prosvetno društvo. Bilanca preteklega leta je bila polna dela in napredka. Odbor je dobil polvalo. Na občnem zboru je govoril gosp. Pernišek France iz Ljubljane. Tako živo in navdušeno govori malokdo! Občni zbor je bil dobro obiskan. Vidi se, da nas še ne bo konec. Bog živi! Št. Jernej. V nedeljo, 17. oktobra, bo v dvo-rani ob pol treh popoldne pevski koncert okoli-

ških pevskih zborov. Na programu je 13 pesmi za moški, ženski in mešani zbor. Nastopi okrog 100 pevcev. — Nato pa je vinska trgatava, ki bo, po stari navadi, prav prijetna. Vse prijatelje, domače in okoliške, vabimo, da se udeležijo veselega slavlja našega Prosvetnega društva.

Prosvetno društvo v Zalesembarcu ugodno pro-da bradlje.

Med Kolpo in Goranci

Nič nismo še poročali, kakšne vtise so naredili na nas vojaški manevri, ki so se vsilili pri nas ob Kolpi. Videli smo marsikaj zanimivega, moderno orožje, tanke, oklopne avtomobile, velike kanone, cele jate zrakoplovov, nov način bojevanja nevidne vojske itd. Razmerje vojakov do civilnega prebivalstva je bilo prijazno. Vsi smo se šudili izredni demokratičnosti naše vojske. Tudi škode niso preveč naredili. Glede hrane ni bilo ljudstvo pripravljeno, kdor pa je kaj imel na razpolago, je lahko dobro prodal. — Začeli smo zopet šolo, ki je bila pred manevri prekinjena. Na Božakovem in na Drašičih smo dobili nove učitelje in smo zdaj prepričani, da se bo pouk vršil nemoteno dalje. Čakamo pa še eno učno moč za metliško šolo. Prošli teden smo imeli potujočo protiplinsko razstavo. — V nedeljo, dne 3. oktobra, smo pokopali pri Treh farah posestnika Janeza Kopiniča iz Rosalnic. Revez je dolgo čas bolehal na raku in zadnje dneve je hudo trpel. Pokojaj je bil zgleden družinski oče in krščanski mož. Zapuščal ženo in tri otroke. Bog mu bodi plačnik! Pred njim pa je odšel po večno piščilo posestnik Martin Starc iz Čuril, oče številne družine. Umrl je na posledicah kapi. — Pred tedni je pogorela v Metliki revnemu posestniku g. Maleviču hiša in siromak je v hipu prišel na beraško palico. Bil je k sreči naročnik »Domoljubac in ta mu je takoj izplačal 1000 dinarjev zavrovalnine in ga tako rešil zankrat največje stiske. — Veliko je škodovalo deževno vreme trgatvi. Mošt je zlasti pri tistih slabši, ki so morali prezgodaj trgati. Treba bo dosti sladkorja; hvala Bogu, da ga je preskrbela banovina po znižani ceni, da ga bo lahko vsakdo kupil. Nekateri pa so zadeli ugoden čas in bodo imeli zopet letos dobro vino. — Poljske prideleke smo že skoro pospravili, ajdo mokro vreme še vedno zadržuje. — Še to smo pozabiti zadnji povedati, da se je pojavila v suhorski fari griza in so mo-

W. Hoult — I. O.:

Pravljice

Ko je sameval, so mu prihajale čudne misli; bal se ni ničesar, saj je bilo njegovo srce mrzlo; toda če je mislil na smrt svoje žene, se je spomnil, kako se bo moral tudi sam ločiti s sveta in še kako z grehi obtežen, težko obtežen s solzami in tisočimi kletvami revežev, ki niso mogli omečiti njegovega srca, s tarnanjem nesrečnikov, na katere je bil naščuval svoje pse, obtežen s tihim obupom svoje matere, s krvjo lepe dobre Lizike. Saj bi se staremu možu, njenemu očetu, ne mogel dati odgovora, če bi prišel in vprašal: »Kje je moja hči, tvoja žena? Kako naj bi žele odgovor dal Njemu, ki so Njegova last vsi gozdovi, vsa morja, vse gore in človeška življenja?

Mučilo ga je tudi ponoči v sanjah in pogosto ga je zbudil neki sladki glas, ki mu je klical: »Peter, dobi si gorkejšje srce!« In kadar se je prebudil, je vendar takoj zopet zaprl oči, zakaj po glasu je morala biti njegova žena Lizika, ki ga je tako svarila. Drugi dan je šel v krčmo, da bi se raztresel, in je tam našel debelega Ezekiel. Vsedel se je k njemu, govorila sta to in ono, o lepem vremenu, o vojski, o davkih in slednjič tudi o smrti in kako bo potem. Ezekiel mu je odgovoril, da telo pokopljejo, duša pa gre ali gori v nebo ali doli v pekel.

»Torej se pokoplje tudi srce?« vpraša Peter napeto.

»Seveda, tudi to bo pokopano.«

»Kaj pa, če kdo nima več srca?« nadaljuje Peter.

Ezekiel ga pri teh besedah grozno pogleda. »Kaj

hočeš s tem reči? Ali me hočeš imeti za norca? Ali misliš, da nimam srca?«

»O, srca zadosti, trdnega kot kamen,« odvrne Peter.

Ezekiel ga začuden pogleda, ozre se okoli sebe, ali ni nihče slišal, in pravi potem: »Odkod veš to? Ali morda tudi tvoje ne bije več?«

»Ne bije več, vsaj tukaj v mojih prsih ne!« odgovori Peter Munk. »Pa povej mi, ko sedaj več, kako bo pa z n a j i n i m a srce?«

»Kaj te to briga, pajdaš?« odgovori Ezekiel smeje. »Saj živiš tu na zemlji in to zadostuje. Ravno to prednost imajo naša mrzla srca, da se nas ne loti strah pred takimi mislimi.«

»Ze res, toda človek je misli na to; in četudi zdaj ne poznam strahu, se vendarle še prav dobro spominjam, kako zelo sem se bal pekla, ko sem bil še majhen, nedolžen deček.«

»No, dobro se nama ravno ne bo godilo,« dé Ezekiel. »Nekoč sem o tem vprašal nekega učitelja, pa mi je dejal, da pridejo po smrti srca na tehtnico, kjer so stehajto njih grehi, ki so jih naredila v življenju. Lahka se dvignejo, težka pa udarijo doli in najina kamena, mislim, bosta imela precejšnjo težo.«

Tako sta govorila. Toda naslednjo noč je čul petkrat ali šestkrat znani glas, ki mu je šepetal na uho: »Peter, dobi si gorkejšje srce!« Ni se kesal, da jo je ubil, toda če je družini dejal, da je žena odpotovala, si je vselej pri tem mislil: »Kam je neki odšla?« Šest dni je tako prebil in vselej je slišal ponoči tisti glas in vselej se je spomnil gozdnega duha in njegove strašne grožnje. Sedmo jutro pa skoči z ležišča in vzklikne: »Naj bo, videl bom, ali morem dobiti

RAZNO

Cerkav brez zvonov. Nova cerkev v Sefordu na Angleskem ima namesto zvonov samo gramofon in zvočnik. Nabalila si je tudi založo plošč in po potrebi oddaja zvonjenje rimake stolnice sv. Petra, pariške Notre Dame itd. Cerkovnih gre v zvonik samo zato, da bi navil gramofon in obrnil stikalo, ki dovaja elektriko zvočniku.

»Za noben denar.« Skupina angleških psihologov je žrtvovala dokaj časa in denarja, da bi ugotovila, koliko resnosti pripisuje povprečen meščan razširjenim kršticam: »Tega ne bi bil jaz storil za noben denar.« »Kaj vse bi dal za to.« itd. Preiskava je seveda ugotovila, da ne smemo dobesedno tolmačiti slične vzdihljive, a v ostalem prispevala nekaj presenetljivih podatkov. Tako je pristal neki ugleden mož na to, da bi za 100 funtov šterlingov nagrade pojedel živga hrošča. A zato se ni našlo nikogar, ki bi hotel proti 5 funtov odškodnine »postati pijan kakor čep«. Toda več ljudi bi si dalo odrezati ro-

rali šolo kar zapreti, prav tako tudi neko vas, ki leži ob cesti. — In še to: župnik iz Sinjega vrha si je zlomil nogo in leži v bolnici v Novem mestu. Nadomestuje ga upokojen župnik g. Kolbezen. Bolniku želimo skorajšnjega zdravlja.

»Izjava sirmaka, ki mu je voda vsa vzela!«

Ni res, da je zbirka, ki naj bi bila nabrana v Brežicah na potrdilo župnega urada v Sv. Križu za Strgarja Franca iz Dola pri Sv. Križu, katero je Strgar postal v Brežice preko Ježeta Kodriča ml. iz Sv. Križa, bila poslana Sokolu v Sv. Križu, žigar načelnik je gori imenovan g. Kodrič, ki je to zbirko preko g. Kodriča ml. razdelil med svoje blane in prijatelje, tako da so drugi dobili, kar bi moral dobili Strgar, njemu pa so dali beri in piši 20 dinarjev. Pač pa je res nasprotno, da Kodrič sploh ni načelnik Sokola v Sv. Križu, da ni dobil nobene Strgarju namenjene podpore, kakor je končno res, da je Sokol v Sv. Križu, žigar član je g. Kodrič ml., prejel le zbirko Sokola v Brežicah kot prvo vnašajo podporo po povodnji ter da je Sokol nam to zbirko razdelil svojim članom, katerim je bila namenjena. Res pa je tudi, da je dobil Strgar podporo v znesku 25 dinarjev, toda ne od Sokola, marveč iz zbirke naprednih ljudi. Sv. Križ, 10. okt. 1937. Joško Kodrič ml.

Domače gospodinjstvo delo povzročča raskave roke!

Čiščenje in ribanje, pranje in ne nazadnje kuhinjska para pri pripravljanju jedil - to povzročča ob vsakem letnem času le prehitro raskave in razpokane roke. Kako lahko je temu odprava! Vsekokrat, ko ste roke umili in jih osušili, jih namažite nekoliko s Solea kremo in zdergajte - in koža ostane mehka in voljna, se ne vname in postane odpornejša. Kar velja za roke, je pa še prav posebno primerno za obraz. Zato se umivajte z dišečim Solea milom, ki vsebuje aktivni lecitin; kolesterol v Solea kremi dobi z njim učinkovito dopolnitev. Celo telo dobi novo prožnost in svežost, koža postane rožnato-nadahnjena in trajno prekrvljena. Polet in prožnost - kako potrebna sta ravno pri utrudljivem gospodinjstvem delu!

V VSAKO KATOLISKO HIŠO SPADA KATOLISKI CASOPISI

Hranilnica in posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo v Kamniku
Šutna štev. 22 (v lastni hiši)
Hranilne vloge obrestuje po dogovoru do 5%
Jamstvo presega večkratno vrednost vseh vlog

Manufakturo za jeser: v veliki izbiri po solidnih cenah nudi ugodno
Oblačilnica za Slovenijo, Ljubljana
Tyrševa cesta 29 (hiša Gospodarske zveze)
Do preklica nudimo raznovrstno blago tudi na hranilne knjižice članic Zadrugne zveze.

ko ali nogo proti odkodnini, ki bi se zdela smešno nizka zavarovalnicam. Veliko bogatašev bi plačalo celo premoženje, če bi smelo opazovati obetenju zločincev, se udeležiti lova na slone in sprejema pri Mussoliniju ali Hitlerju. Več žen bi bilo pristalo na 5 mesecev prisilnega dela proti odkodnini v obliki brezplačnega potovanja okoli sveta. Moški niso hoteli za to žrtvovati nad 2 meseca ječe.

Moški so seveda niso vselej strinjali s tem, toda ženska moda se je že takrat kaj malo brigala za mnenje moških, kot se še danes ne... Zgodovinar Sueton se je nekoč norčeval iz fanta, ki je objel svojo nevesto in se je pri tem zbedel na njenih suhih robrih, ki so štrlele iz tetese.

Orjoška krava. V južni ameriški državi Texas se nahaja krava, katero mora človek videti, da verjame resničnosti. Lone Star jo imenujejo in njena lastnica je Jeanne Maulaby iz San Antonio. Krava je stara zdaj enajst let in meri pri plečih šest čevljev in en palec ter tehta »five vage« eno tona in 800 funtov.

gorkejšee srce, zakaj ravnodušni kamen v prahih mi dela življenje le dolgočasno in pusto. Hitro si obleče nedeljski suknjič, sede na konja in odjezdi na Jelovo goro.

Na Jelovi gori, kjer so drevesa gosteje rasla, razjaha, priveže konja in stopa s hitrimi koraki proti vrhu griča, in ko obstoji pred debelo jelko, prične govoriti:

»V zelenem jelovju zakladov čuvar, že mnogo, premnogo sto let si že star; dežela je tvoja, kjer jelke rasto, nedeljski ugledajo tebe samo.«

Tedaj se prikaže Steklenček, a ne prijazen in domač kakor sicer, ampak mrk in žalosten; imel je na sebi suknjič iz črnega stekla in dolg žalni trak mu je vihral s klobuka. Peter je dobro vedel, za kom žaluje.

»Kaj hočeš od mene, Peter Munk?« vpraša z zamolklim glasom.

»Imam še eno željo, gospod zakladnik, odgovori Peter s povešenimi očmi.

»Ali morejo kamenita srca še želeči?« vpraša Steklenček. »Vse imaš, kar potrebuješ za svojo hudo-bijo in težko, da ti izpolniš tvojo željo.«

»Toda dali ste mi vendar tri želje na razpolago, eno imam še vedno prosto.«

»Vendar ti jo lahko odbijem, če je nespametna,« nadaljuje gozdni duh; »pa naj bo, hočem slišati, kaj želiš!«

»Vzemite mi mrtvi kamen iz prsi in dajte mi moje živo srce,« zaprosi Peter

»Ali sem se jaz s teboj pogodil?« odvrne Steklenček. »Ali sem jaz Holandski Goran, ki daje bogastvo

in mrzla srca? Tam, pri njem si moraš iskati svoje srce.«

»Ah, ne da ga nikoli več nazaj!« odgovori Peter žalostno.

»Smiliš se mi, čeprav si hudoben,« reče možiček, ko je nekoliko pomislil. »Toda, ker tvoja želja ni nespametna, ti vsaj ne odrečem svoje pomoči. Torej čuj! Srca ne moreš dobiti več s silo, pač pa z zvijačo, kar ti morda ne bo težko, zakaj Goran ostane vendar le neumni Goran, četudi se zdi sam sebi neizmerno moder. Pojdi torej naravnost k njemu in stori, kakor ti povem. Nato ga natanko pouči, kako in kaj in mu da križec iz čistega stekla: »Na življenje ti ne more škodovati in te takoj izpusti, ko mu tole pokažeš in držiš pred seboj ter zraven moliš. In ko dobiš, kar zahtevaš, pridi zopet k meni semkaj.«

Peter Munk vzame križec, si vtisne vse besede v spomin in gre dalje proti domovanju Holandskega Gorana. Trikrat zakliče njegovo ime in takoj stoji velikkan pred njim. »Ti si svojo ženo ubil?« ga vpraša z groznim smehom. »Tudi jaz bi bil tako storil, tvojo premoženje je razdajala boračem. Ampak za nekaj časa boš moral iti iz dežele, zakaj nastal bo hrup, če je ne bodo našli; gotovo rabiš denarja pa prihajaš, da ga dobiš?«

»Uganil si,« odvrne Peter, »in le prav dosti mi ga daj to pot, zakaj v Ameriko je daleč.«

Goran stopi naprej in ga pelje v svojo kočjo; tam odpre skrinjo, v kateri je bilo mnogo denarja in jemlje iz nje cele zavitke zlata. Ko ga je na mizi prešteval, pravi Peter: »Pravi navihaneč si, Goran, ki si me nalagal, da imam kamen v prsih, ti pa moje srce.«

(Dalje prihodnjik.)

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Tri vogle podpira...

Poleg verske krize, ki kakor kužna bolezen razjedaja vsaj nekatere kmečke domove, stiska kmetiča še gospodarska kriza, ki kakor črna oblaka plava nad mnogimi slovenskimi kmečkimi domovi. Mnoge kmetije so že zašle v velike dolgove in se še vedno vanje pogrezajo. Ali naj kmečka žena, gospodinja predvsem, skupno vije reke in prepusti vse nekemu slepemu razvoju? Ne, nikakor ne! Sposobna kmečka gospodinja bo mnogo rešila, če že ne vse. Saj je znana resnica, da so napredek in blagostanje kmečke družine, kakor tudi njen propad, odvisni po veliki večini od sposobnosti in nesposobnosti kmečke žene-gospodinj. Naš narod nujno rabi sposobne kmečke žene in te bodo rešile kmečki stan propada.

Ona svetopisemska žena, katere amo se spominjamo že v zadnjem članku, je imela štiri lastnosti, s katerimi se je odlikovala od drugih žena. Imela je ljubezen do dela, bila je sposobna in pridna delavka, vodila je priprosto gospodinjstvo in je svojo družino oskrbovala s tem, kar je doma pridelala.

Ljubezen do dela! Kako silno je ljubila ta žena svoje delo, razberemo iz onih stavkov, ki opisujejo njeno delavnost. »Poišče si volne in predvina in dela z urnimi rokami. Ša ponoči vstaja in pripravila jed svojim domačim. Prepaše se in sama prime za delo. Ona vladi, da ji gre delo urno izpod rok, zato še ponoči vstaja in dela.« Tako sveto pismo. Človeku se zdi, kakor bi videl ono ženo pred seboj, kako se urno suče po svoji hiši, kako se prepaše in pridno dela. Kakor verveca skače po hiši in se že trikrat obrne, dočim se druga v istem času komaj enkrat. Njena dobra volja in smeh na ustnicah kakor sonce očarjata vso hišo. Delo je za nje pravo veselje in je zato zjutraj prva na nogah in zvečer gre pa zadnja k počitku. Njej bi sicer ne bilo treba delati, ker je pač bogata, a kljub temu ne postaja niti trenutek brez dela. In ravno zaradi tega jo samo sv. pismo tako pohvali, kakor nobeno drugo ne. Tudi kmečka žena, predvsem pa gospodinja, mora imeti veselje do dela, kakor ga je imela omenjena žena v sv. pismu. Stvarnik vam je dal moč in sposobnost za delo in zato tudi hoče, da boste delale in da ne boste jedle kruha brez dela. Ljubezen do moča in do lastnih otrok in skrb za bodočnost morata priganjati kmečko gospodinjico, da pridno dela. Le tam, kjer je gospodinja delavna in pridna, bo domačija obstala in tudi napredovala. Kdor dela, ta tudi napreduje. Skrbna in delavna gospodinja je najbolj varno naložen kapital, ki nikakor ne more propasti. Zato kmečke gospodinjice, ljubite delo, saj je vas Bog sam ustvaril za delo. Zavedajte se, da je bodočnost kmečkih domačij v veliki meri odvisna od vašega požrtovalnega in pridnega dela.

Druga lastnost ali bolje rečeno sposobnost, ki mora določiti kmečko gospodinjico, je primerno znanje, predvsem tisto znanje, ki se zahteva, da more umno upravljati gospodinjstvo. Če je bilo kdaj prej potrebno, mora kmečka žena mnogo znati in vedeti posebno v današnjih težkih časih. Dobro se mora razumeti na gospodinjstvo, prav posebno na kuhinjo, dalje na prešičerejo, kokošje-rejo, na obdelovanje vrta in njiv. Prav posebno se pa mora truditi, da bo pametno vzgojila svoje otroke za koristne člane šlovske družbe. Žal, da se nekatere kmečke žene bore malo razumejo na svoje posle ter vodijo gospodinjstvo posle brez pravega načrta in brez prave modrosti. Iz tega se potem rodijo razprtije in prepiri in velikokrat se najlepša družina popolnoma razbije. Toda, kaj naj se kmečka gospodinja vsega tega nauči? Že kot deklica se mora skrbno pripravljati na svoj bodoči poklic, da bo nekoč kot gospodinja mogla umno upravljati svoje posle. Nadalje se učite iz primer-nih knjig in časopisov; mlajše gospodinjice se morajo marsikaj koristnega naučiti pri svojih materah, pri razumnih sosedah in prijateljicah. Vsaka kmečka žena mora imeti željo, da se čim bolj usposobi za nešteta dela svojega poklica. Če se pa že same ne morete kaj posebnega naučiti, potem pa skrbite, da boste svoje hčere pripravile na važen poklic kmečke gospodinjice. Če kolikšaj morete, pošljite jih v gospodinjjske šole in tečaje, pošljite jih morda za nekaj časa v službo in obenem tudi v šolo k zmognim in razumnim gospodinjam. Ove vam bodo v pomoč in ko bodo postale samostojne gospodinjice, bodo s pridom lahko uporabljale pridobljeno znanje in bodo vam vedno hvaležne. Ho-

dite skozi življenje z odprtimi očmi in z resno voljo v duši, da vidite povsod kaj novega ter se vedno učite in tako napredujete.

Kar je danes na kmečkih domovih prav posebno potrebno, je neka priprostost v hiši in gospodinjstvu sploh. Čeprav je bila ona svetopisemska žena bogata in se je ob praznikih oblačila v tenčice in škritel ter je spadal njen mož med odlične prvake izraelskega naroda, pa ni njena hiša poznala luksusa, razkošnosti in zapravljenosti. Po nekaterih naših kmečkih hišah ni več tako. Le prepogosto naletimo na neko pretirano razkošje in preveliko zapravljenost v obleki, hrani in v vsem ponašanju. Vsemogoča mestna prismojenost se hoče udomačiti tudi pod kmečko streho. S takimi navlakami se kazni pristni kmečki značaj slovenskega kmeta. Žal, da v tem oziru velikokrat greše naše kmečke žene. Izven vsakega dvoma je, da želi pameten in razsoden človek kmečkemu življu napredek in udobnost, a vendar vse po pameti. Vsak vam privoščijo lepo urejeno stanovanje, lepo obleko, dobro in okusno hrano, a vendar mora kmet pri vsem tem ostati kmet, ne pa morda kak polizan škric. Vse se pa mora gibati v mejah finančne možnosti. Nikakor ne gre, da bi se na račun lažnega napredka delal dolg. V današnjih težkih gospodarskih časih, ko se denar tako težko prisiuži, se je treba pač omejevali. Nekateri morajo varčevati, da morejo shajati, a drugi pa naj skrbijo, da ne bodo kvarili pristne kmečke kulture. Posebno skrbite vse kmečke matere, da boste svoje otroke navajale na skromnost in priprostost ter na resnost življenja, ne pa morda k mehkužnosti in brezdelju.

Četrto načelo, katerega mora kmečka gospodinja dobro poznati, je pa v tem, da mora znati shajati pri gospodinjstvu kolikor le mogoče z domačimi pridelki. To je velikanskega pomena za kmečko hišo. Gorje domačiji, kjer mora gospodinja vse kupovati le v trgovini in ne zna uporabiti čistejšega, kar ji v obilni meri nudi domač grunt. Skušajte shajati in vzdrževati svojo družino s tem, kar vam nudijo trav, hlev, kurnica in kupujete kolikor mogoče malo. Sadtite mnogo takih stvari, ki jih morete s pridom uporabljati v gospodinjstvu. Kmečka gospodinja, ki zna na ta način gospodinjiti in oskrbovati kuhinjo, iahko z veseljem gleda v bodočnost in bo marsikatero stisko odvrnila od hiše in družine. Nespretni in nesposobni gospodinjici bo pa šlo vse narobe in mora gledati na grob svoje lastne nesreče in nesposobnosti.

Žene in dekleta, če hočete biti rešiteljice kmečkih domov, potem se pač ravnajte po teh načelih. (Dalje prib.)

Iz pisarne Kmečke zvez

SEJA VODSTVA KMEČKE ZVEZE.

V petek je bila seja vodstva Kmečke zveze. Ob otvoritvi se je načelnik g. Brodar spominjal 20 letnice smrti dr. Janeza Ev. Kreka in poudarjal njegove zasluge za slovenski narod. Obravnavale so se nato posamezne točke dnevnega reda. Glede akcije za pomoč poškodovanim po toči se je sklenilo pospešiti jo in v tem smislu posredovati pri akcijskem odboru banke uprave, hkratu pa opozoriti vse edince, da pričnejo pobirati pridelke. Obenem sklenejo tudi posredovati na banški upravi in ministertvu, da za proste vozovnice za prevoz žita. Prečital se je zapisnik sestanka zastopnikov blagovnih zadrug, na katerem

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 13 IN STANE MENSČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROCITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO. NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED,

se razpravljali o ustanovitvi blagovne centrale in določili termin za ponovni sestanek, ki bo v Celju. Vabila bodo pravočasno razposlana vsem zainteresiranim.

Glede jubilejne številke »Domoljuba«, ki izide 27. oktobra in v kateri bo nekaj strani posvečenih Kmečki zvezi se je določila snov, ki se bo objavila.

Koledarček Kmečke zveze, ki v kratkem izide, se bo prodajal po 10 din in se naročal pri tajnistvu Kmečke zveze v Ljubljani. Razprodajal se pa bo tudi v knjigarnah po isti ceni. Vse edince pa se bodo še posebej obvestile o načinu naročanja in pogojih plačevanja.

Stanovske strokovni tečajji bodo v letošnji zimski dobi po okrajih in se bodo pričeli sredi novembra. One edince, ki ne bodo prišle na vrsto letošnje zimo, bodo imele tečaj prihodnje leto, deloma pa homo poskrbeli, da ga bodo same priredile a pomočjo glavnega odbora.

Sklenili smo izdati za vse člane Kmečke zveze posebne legitimacije, na katerih se bo tudi potjeval prejem članarine.

Na predlog okrajnega odbora Ljubljana-okolica se sklenu poslati vsem zavodom in kuhinjam (ter bolnišnicam okoliščino, naj kupujejo vse pridelke, ki jih potrebujejo, potom krajevnih kmečkih zvez.

Glede organizacije same se je ugotovilo lep napredek, pomankljivo pa je še vedno poslovanje nekaterih edinic, ki pravočasno ne izvršujejo naročenega dela.

PREKOMASACIJA OBČIN.

Ker so bile v zadnjem času velike prekomasacije občin, prosimo vse odbore krajevnih kmečkih zvez, vlasti pa ose, ki so pri tem prizadele, da točno ugotovijo svoj delokrog, da ne bo kakšna vas ostala zaradi tega neveljavna. Morda bo potrebno, da se osnuje nova edinica, ali pa da se do sedaj obstoječa razdeli v dva. Glavni odbor Kmečke zveze bo poslal vsem edincim poseben obrazec, potom katerega bodo to njemu sporočile. Izpolnite, prosimo, ta obrazec točno.

POTRJEVANJE NOVIH PRAVIL.

V zadnji okrožnici smo zaradi netočnosti, ki se vršijo pri vlaganju novih pravil, ki so bila spreminjena na občnem zboru, povedali, kako je treba postopati. Ker pa se je storila ponovna pogreška, objavljamo tudi na tem mestu sledeče: one krajevne edince, ki so že enkrat priložile izjavo soglasnosti glavnega odbora (brez tega banke uprava ne potrdi pravil) pri ponovni vložitvi ne potrebujejo te izjave, vendar naj v prošnji navedejo, da so jo že priložile ob priliki vložitve prvih pravil. Pravil ni treba kolkovati in če se-ako načelstvo to zahteva, se klikujete na odlok banke uprave, ki pravil ne smatra kot priložo, ampak kot sestavni del prošnje. To pa je svedo treba kolkovati s 30 din, in sicer z državnimi kolki, ne z banovinskimi. Z vlaganjem pravil ne čakajte, ker se s tem delo samo zavlačuje. Priporočamo pa, da srepo edinice toliko časa, dokler nimajo potrjenih novih pravil, poslovali po starih.

Sejmi

Od 15.—21. oktobra 1937.

15. X.: Živ. v Starem trgu pri Ložu, — 16. X.: Živ. in kram. v Kočevju in Živ. na Rakeku. — 17. X.: kram. v Ratečah, — 18. X.: Živ. v Boh. Bistrici, Živ. in kram. v Lukovici pri Kamniku, v St. Vidu pri Stični — Radohova vas, — 19. X.: Živ. in kram. v Novem mestu. — 21. X.: Živ. in kram. v Zireh, Živ. v Šmihelu-Stopišah, Živ. in kram. v Cerkljah, Živ. v Lescah in Živ. in kram. v Zubni.

NAZNANILA

d Center esperantskega gibanja za Slovenijo je Klub esperantistov, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7, I. Tu se prijavite za tečaje, tu dobite praktično učno knjigo in vsa pojasnila.

d Samo 16 din stane najnovejša in najbolj praktična učna knjiga za mednarodni jezik esperanto. Razpošilja Klub esperantistov, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7, I. Esperanto je jezik bodočnosti.

n Spavajte v Bogu, junaki! Nagrobna pesem padlim vojakom. Besede: J. Pucelj, Harmoniziral: Danilo Cerar. Priporočamol

DROBTINE

Petrolej iz detelje. Dva mlada raziskovalca raznih rastlinskih kemičnih sestavin v nekem vsešolskem laboratoriju v Ameriki sta iznašla skrivnen način pridobivanja petroleja iz navadne skrivne detelje. Nov način pridobivanja petroleja bo mnogo cenejši, kakor dosedanje pridobivanje, žičenje in prevažanje iz petrolejskih vrelcev, zato je jasno, da bo tudi petrolej sam mnogo cenejši. Da je njuna iznajdba res velikega trgovskega pomena in vrednosti, je razvidno iz tega, da so jih obiskali še številni predstavniki držav, ki jima ponujajo lepe vsote za odkup njune skrivnosti. Kot dobra patriotica sta vse ponudbe tujih vlad odklonila in prodala svojo skrivnost neki ameriški družbi.

Stroj za zračno elektriko. Neki nemški vremenoslovec pravi, da je na vecej zemlji letno 16 milijonov neviht z gromom in bliskom in da vsako sekundo švigne 100 bliskov skozi ozračje, kar pomeni ogromno izgubo sile. Vsak blisk ima namreč toliko električne sile v sebi, da bi lahko gonil 200 ton težak vlak na 100 km dolgi progi z brzino 70 km na uro. Zato si znanstveniki na vso zroč priredavajo knjižni napravo, s katero bi mogli posebnost ali izkoristiti. Po mnogih brezuspešnih poskusih so je poskušali Nemcem Langu in Urbanu iz berlinskega fizikalnega zavoda sestaviti dokaj praktičen akumulator, ki naj bi zbiral električno silo ob času hudih neviht. Naprava sestoji iz velikanske žične mreže, ki je obešena na visokih železnih stebrih, vendar tako, da se jih nikjer ne dotika, za kar skrbe močni izolatorji. Iz mreže pa je napeljan elektrovod na neko posebno napravo za zbiranje elektrike. Pri nekem tokem poskusu sta dosegla 8 milijonov voltov napetosti in proizvajala 20 m dolge umetne bliske. — Še malo, pa bomo morda res lahko vozili s pomočjo zračne elektrike.

Dekleta in gospodinjice!

Radi velike zaloge in pomanjkanja prostorov prodajamo vse blago za perilo in obleke dokler traja zaloga

Z 20% popustom

Na zalogi špeciijalna zaloga oprem za neveste na pr.: platno, gradl, odeje, zastori, moraka trava, žima i. t. d. — Izkoristite ugodno priliko!

F. I. Goričar, Ljubljana

Šv. Petra cesta 29.

Zena, soproga, milostljiva. V neki ženitni pisarni v ameriškem Bostonu imajo po stenah te-le različne napise: Kadar se kdo poroči, je njegova zakonata družica bodisi žena, bodisi soproga, ali pa milostljiva. Zaradi ljubezni si vzame žena, da bi udobnejše živel, soproga, iz čestitoposti pa milostljivo. Ženo imaš zaradi sebe, gospo soprogo zaradi svojih znanov in snank, milostljivo pa zaradi javnosti. Če rabiš, ti streeže žena, soproga te običe, milostljiva pa proizvode in se zanima za tvoje zdravstvene stanje. Za gospodinjstvo se zanima žena, za hišo skrbi soproga, za modo pa milostljiva. Z ženo greš na izprehod, s soprogo se pelješ malo ven iz mesta, milostljiva te vleče na tivjere. Dal gorja, ki te zadene, nosi s teboj žena, del denarja ti vzame soproga, milostljiva pa dela dolg. Ko pa bomo umrli (sto dvajset let nam bo vendar naklonil Bog), bodo žene za nami jokale, soproge bodo tarnale, milostljive pa bodo nosile žalno obleko.

Hranilne knjižice

Vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjem izplačilu, **leposlužje** vse bančne, denarne, kreditne in blagovne pošte najkulantneje

AL PLANINSEK, trg. ag. bančnih poslov
Ljubljana, Beethovnova ul. 14./L. Telefon 95-10.

Kitajski vojak krmaril torpedo. Iz sedanje japonsko-kitajske vojne iz Saugaja je prodira v svet, da so Kitajci izvršili napad s torpedom na japonsko admiralsko ladjo. Pri tem se po japonskem voru prvič uporabili »živi torpedo«, to je torpedo, ki ga je krmaril človek. Neki kitajski mornar se je prostovoljno javil, da povede grozni izstrelek do cilja in sebe tako v smrt. Eksplozije ga je raztrgala na kose.

Starko

za moške obleke

POLVOLNENO, rjava, modre in zelene barve, šir. 70 cm.	22	MODERNO, drobno črtasto, temnejše barve	65
BOLJŠE POLVOLNENO za sport obleka	28	KAMGARN v gladki, črni in modri barvi	74
TRPEŽNO drobno vzorčasto priljubljene barve	48	KAMGARN modno vzorčast	98

Sternceki
CELJE 19

GENI-K-IZNORNI-VZASTONJ

Električna vas. V bližini belgijske meje leži francoska vas Sein-Hillaire. To vas imenujejo na Francosem prvo čisto električno vas. Električni tok je v teh krajih — tako pišejo francoski listi — zelo poceni. Zato si lahko razlagamo dejstvo, da ima v tej vasi vsak kmet ne samo popolno električno razsvetljavo, pač pa ima svoje stroje in druge naprave vse na električni pogon. Študiniki, peči, likalniki, motorji, ki opravljajo najraznovrstnejše domače posle — vse to je na elektriko. Pred nedavnim je zastopnik iz ministertva za šport počastil to vas s tem, da jo je dal blagosloviti. Svčana pojedina, ki mora ob takšni priliki tudi biti, je bila zanimiva tudi po tem, da so bila vsa jedila pripravljena na električnih kuhalnikih.

Okrušeno posodo
in vso **železnino**
dobite pri
Fr. Stupica - Ljubljana
Gospodstvska cesta šte. 1.

Hiše pod zemljo in morjem. Bombniki, katerim bodo v bodoči vojni, če pride do nje, uporabljali, so prišli človeka do tega, da je začel razmišljati, kako bi si postavil svoj dom tako, da bi bil pred napadi z zraka čisto varan. Angleški arhitekt je že zgradil nekaj takšnih varnih hiš. Med njimi so hiše najrazličnejših tipov od stanovanj-ekih do krasnih malih vil. Stavbe so zgrajene pod zemljo in so preskrbljene z vsem, kar vidiš v do sedanjih nadzemnih hišah. Imajo celo umetno dnevno svetlobo. Poleg tega so dobro zavarovane, da ne bi mogli vanje prodreti strupeni plini, obdane pa so okrog in okrog z dober meter močnim železobetonom tako, da jim ne more do živga še tako strašna bomba. Iz vsake takšne hiše moli periskop, da prebivalci lahko na varnem opazujejo, kaj se vse godi v okolici nad zemljo. Za drugo vrsto hiš pa seje odločil v Palmbeachu v Kaliforniji neki John Edgerton. Ta je začel graditi hiše iz stekla, in sicer pod morsko gladino, kakšnih osem metrov globoko. Za takšne hiše se najbrž ni odločil morda iz strahu pred bombnimi napadi, pač pa le, da bi mogel iz neposredne bližine opazovati šivljenje morskih rib. Hišice imajo dvigalo, ki vozi po potrebi v nadmorski svet.

RADIO LJUBLJANA

od 14. do 21. oktobra 1937.

Vsah dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 15 Cas, spored, obvestila. 15.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Cas. vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 14. oktobra: 13.15 Koncert Radijskega orkestra — 18 Citre — 18.40 Slovensčina za Slovence — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Koncerti — 20.45 Plošče — 21 Koncert Rad. orkestra — 22.15 Lahka glasba. — **Petek, 15. oktobra:** 11 Solska ura — 18 Zenska ura — 18.20 Plošče — 18.40 Francosčina — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Harmonika — 20.45 Plošče — 21 Pregled svetovne klavirske literature — 22.30 Angleške plošče. — **Sobota, 16. oktobra:** 18 Radijski orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki — 20.30 Pisan večer — 22.15 Koncert Radijskega orkestra. — **Nedelja, 17. okt.:** 8 Godba »Slogas« — 9 Cas, poročila, spored — 9.15 Plošče — 9.45 Verski govor — 10 Prenos cerkvene glasbe — 11 Otroška ura — 11.30 Koncert — 17 Kmet. ura: Vzmigjenje povrtine — 17.30 Plošče — 18 Zupanova Micka, veseliga — 19.30 Nac. ura — 19.50 Slovenska ura — 20.30 Koncert lahke glasbe — 22.15 Valčkova ura. — **Ponedeljek, 18. oktobra:** 18 Zdravstvena ura — 18.20 Plošče — 18.40 Kulturna kronika — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Radijski orkester — 20.45 Uvod v prenos — 21 Prenos evropskega koncerta iz Italije. — **Torek, 19. oktobra:** 11 Solska ura — 13.15 Radijski orkester — 18 Mandolinistični kvartet — 18.40 Elektrifikacija Dravske banovine — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20 Radijski orkester — 21 Regejerja klavirska ura — 22.15 Koncert Rad. orkestra. — **Sreda, 20. okt.:** 18 Mladinska ura — 18.40 Davčne oprostitve in olajšave — 19.30 Nac. ura — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča.

Uprizorite v spomin mrtvih od Vseh svetov do bčiča izvorno slovensko igro Grubovi. Naroča se na naslov: Samozlobna Janex Jalen, Ljubljana — Viš. Knjižna je na razpolago tudi pri Prosvetni zvezi v Ljubljani. Društvo, ki kupi najmanj 5 izvodov, je tri leta tanieme prosto.

Mali oglasnik

Stavbene parcele

naprodaj ob Tržaški cesti. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 16240.

Krasne posestvo

naprodaj Sv. Križ 29 pri Litiji pri farni cerkvi in glavni cesti. Hiša ima 6 sob, kuhinjo, 2 kleti, hlev, in hrastov pod, vse v dobrem stanju, 8 njive, vrt in travnik. Poizve se pri upravi lista pod št. 16251.

Malo kmečko posestvo

takoj prodam. Tesner, Besnica 5, p. Dobrunje pri Ljubljani.

Čevljarški pomočnik

in vajenec, lepega značaja, ki imata veselje do čevljarstva, se sprejmeta za stalno. R. Jekovec. Ziganja vas 43, p. Križe, Gorenjsko.

Žrebota

5 mesecev starega, prodam. Franc Jenko, Suha 19, p. Kranj.

Sivna čevlja

smučarske in druge vrste, trpežno izdelane, nudi Jernej Jeraj, Zapoge št. 10, Smlednik.

Šapin

dva vagona sladke mrve in vagon pšenične in ječmeneve dobre slame. M. Kastelic, Studenec št. 1, D. M. Polje.

Maniše posestvo

se vsled preselitve prodaja. Hiša je zdana, ima lep sadni vrt. Več se izve: Peterlin Alojzij, krojač, Velike Lašče.

Pridna dekla

ki ima veselje do živinoreje in zna nekoliko tudi kuhati, se sprejme v župnišču. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Pridna« na upravo št. 16.125.

Lepega bita

simen-doleca, starega 15 mes., prodam — kakovec, Notrgorice, Brezovica.

Rostanjevica

in drva za kurjavo kupujem skozi vse leto. Drago Hadl, Novo mesto.

Posestvo

se prodaja iz proste roke. Posolopje lepo urejeno z električno razsvetljavo. Posevka nad 50 merrikov. Redi se 10 glav živine. 7 gozdnih parcel. Leži ob banovinški cesti Radohova vas — Litija v Temenici. Pogoji ugodni. Poizve se: Grabljevec Jožef, Temenica, Dolnjakovo.

Bosanca s hnojem

isknem za iznos drv. — Naslov v upravi »Domoljubac« pod št. 16.402

Simendolski hih

naprodaj. Janez Novak, Plešivca, Brezovica.

Dobremu kovaču

se odda v najem kovačnica, orodje in stanovanje. Kovačnica je na prometnem kraju, od postaje je oddaljena 15 minut v lepi Zdenški vasi. Osebnost in pismeno ponudbe sprejme Gospodarski odbor, Zdenška vas, p. Videm-Dobrepolje.

Sveti hipe

vseh velikosti po najnižih cenah. Justice že od Din 2 — naprej. Trgovci znaten popust. Franc Konjedič, keramik, pošta Stražišče pri Kranju.

Storilsko žensko

kol pomoč gospodinjstvom sprejemam. — Andlovic Ana, Skofljica.

Klapiča

pridnega in poslušnega, sprejemam takoj. — Nadgorica št. 3.

70 Din dnevno

vsak lahko zasluži s prodajanjem ali delovanjem potrebnih predmetov. Pošlite znamke za odgovor. — Batič, Ljubljana, Tyrševa 15.

Figa

letošnje dalmatinske za žganjkuho zopet na zalogi, kakor tudi kielo zelje, repa in glavice za sarmo v sodih po 25, 50 in 100 kg, po najnižji dnevni ceni. J. Oražem, Ljubljana-Moste.

17 šivalnih strojev

ki štikajo in šopajo, po nizki ceni naprodaj pri »Prometu« (nasproti križanske cerkve).

Peliko ugodnega nakupa

da se oblečete dobro, in poceni, nudi staroznana trgovka Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

Šivalne stroje

znamke »Gritzner«, »Wolenc« in »Knoeck« dobite že od 1800 Din pri Tomo Šušteršiču, irg. koles in šivalnih strojev, Sodražica.

Klapiča

za kmečka delala, sprejme takoj. Tomačevo št. 13, p. Moste, Ljubljana.

Šivalni stroji

Singer, pogrezljiv 2000 Din, drugi 500 Din in čevljarški levoročni naprodaj. — Ljubljana, Gradška 8

Šušteršiči

Sprejme se pri manjši družini na delati dekate srednjih let, ki zna vsa gospodinjstva in vrtna dela, je poštna in verna. Pcnudbe poslati na upravo Domoljuba pod »Na želici« št. 16.406.

Zelo ugodno

prodaja posestvo ali poljske pridelke z malim oglasom v »Domoljubcu«. En sam poskus te o tem prepriča.

Brinje in fige

prvovratno blago dobite pri trvdki **FRAN POGACNIK d. o. z., LJUBLJANA** Tyrševa (Dunajska) c. 83. Javna skladišča (Balkan)

Gospa (pri mesarju): »Gospod Kračman, vi ste mi pa vsak dan dražji.«

Kračman: »Pat, pst, gospa, da vas moja žena ne sliši.«

Med

kupuje **OROSLAV DOLENEC**, Ljubljana, Wolfova ulica 10.

Govor: »V cmoku sem našel las, pokličite gospodinjo.«

Gostilničarka: »Saj ste zadnjič pravili, da so cmoki premajhni, no, danes so pa za las večji.«

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje **Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10** Telefon 37-52

Peter: »Zdaj se pa pri vas nič več ne kregata z ženo.«

Pavel: »O pač, še, ampak samo vsako drugo nedeljo popoldne, ko kuharice ni doma, da ne sliši.«

Brinje

novi oddaja po ugodni ceni **Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 8**

Predstojnik urada: »Ze zopet domov? Dal sem vam prosto že za vse mogoče prilibe. Enkrat ste spremili ženo na kolodvor, drugič ste šli na pogreb svoje tače, tretjič je imela vaša hčerka ospi-ce, potem ste sina krestili. Kaj pa imate zdaj?«
Uradnik: »Oženil se bom.«

Brzopostilnik „GAMA“

domač proizvod, izdelek leti kot inozemski in nad polovico cenejše izdeluje **Ciril Doeržaj, 14 pri Ljubljani** 10 letno jamstvo. Ceniki brezplačno.

Gašper je prišel k svojemu znancu na deželo ter opazil, da so na dvorišču vse kokoši oakubljene. Vprašal je gospodinjo, kaj je temu vzrok.
»O, veste, moj mož ljubi čistočo, zato si svoje fajfe vedno snazi s kurjimi peresi.«

Na zalogi imamo **novi dalmatinske fige**, prvovratne ter **brinje** po najnižji ceni. **Sever & Komp., Ljubljana.**

Stražnik: »Zakaj pa tako dirjate z motorjem ekozi mesto?«

Motorist: »Zavore so mi odpovedale, zato pa hitim domov, preden se pripeti kakšna nesreča.«

Hranil. vloge

prodaste najbolje potom moje oblastveno dovoljene pišarnic. — Takojšnja gotovina. — **RUDOLF ZORR**, Ljubljana, Gledališka 12. Telefon 38-10

Hipnotizer se je produciral na odru in koncem predstave povabil Gašperja k sebi. »Gospoda slavna, zdaj sledi glavna točka mojega danšnjega sporeda. Ta mož bo pozabil vse, kar se mu je zadnjih pet dni pripetilo.«

Miha (iz dvorane): »Stojte, naredite tako, da bo štiri dni, ker pred petimi dnevi sem mu posodil pet kovačev.«

BUKOV GOZD

kupimo bodisi večji kompleks skupaj, ali pa manjše od raznih posestnikov. V gozdu bi posekali le bukve uporabne za drva v cepaninah. Točna ponudba z navedbo približne količine bukovega lesa, lege gozda in cene je poslati na naslov:

Nabavilna zadruga uslužbencev drž. Zveznik v Ljubljani

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,

v lastni palači

obrestuje hranilne vloge **najugodnejše**

Novi vloge vsak čas razpoložljive

obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%

»Domoljub« stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljubac«, naročnino, inštrate in reklamacije pa uprava »Domoljubac«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96. — Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za jugoslovansko tiskarno: Karel Čuček